

Republica Moldova

PARLAMENTUL

LEGE Nr. 181
din 25.07.2014

finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale

Publicat : 08.08.2014 în Monitorul Oficial Nr. 223-230 art Nr : 519

MODIFICAT

[LP284 din 29.11.18, MO1-5/04.01.19 art.18; în vigoare 04.01.19](#)

[LP227 din 01.11.18, MO441-447/30.11.18 art.703](#)

[LP147 din 20.07.18, MO309-320/17.08.18 art.484](#)

[LP295 din 21.12.17, MO7-17/12.01.18 art.58; în vigoare 12.01.18](#)

[LP212 din 01.12.17, MO1-6/05.01.18 art.4](#)

[LP274 din 15.12.17, MO464-470/29.12.17 art.802](#)

[HCC10 din 16.03.17, MO119-126/14.04.17 art.48; în vigoare 16.03.17](#)

[HCC32 din 17.11.16, MO40-49/10.02.17 art.9; în vigoare 17.11.16](#)

[LP267 din 09.12.16, MO459-471/23.12.16 art.920](#)

[LP138 din 17.06.16, MO184-192/01.07.16 art.401; în vigoare 01.07.16](#)

[LP242 din 29.12.15, MO20-24/29.01.16 art.48](#)

[LP89 din 14.05.15, MO139-143/05.06.15 art.257](#)

În scopul asigurării dezvoltării durabile a finanțelor publice, consolidării disciplinei bugetar-fiscale și asigurării gestionării eficiente și transparente a resurselor financiare publice, prezenta lege organică este adoptată în temeiul prevederilor art.106¹ din Constituție, prin angajarea răspunderii Guvernului față de Parlament.

Capitolul I

DISPOZIȚII GENERALE

Articolul 1. Obiectul legii

(1) Prezenta lege determină cadrul juridic general în domeniul finanțelor publice, în special:

- a) stabilește principiile și regulile bugetar-fiscale;
- b) determină componentele bugetului public național și reglementează relațiile interbugetare;
- c) reglementează calendarul bugetar și procedurile generale privind procesul bugetar;
- d) delimitează competențele și responsabilitățile în domeniul finanțelor publice.

(2) Actele legislative ce reglementează domenii specifice și/sau activitatea unor autorități/instituții bugetare, nu vor cuprinde prevederi ce țin de elaborarea, aprobarea și executarea bugetelor, precum și alte proceduri aferente procesului bugetar, acestea fiind obiectul exclusiv al prezentei legi.

Articolul 2. Sfera de aplicare

Dispozițiile prezentei legi se aplică la elaborarea, aprobarea, executarea, raportarea și controlul bugetelor și fondurilor (în continuare – *bugete*) componente ale bugetului public național, precum și la asigurarea monitoringului financiar al activității autorităților/instituțiilor publice la autogestiune, a

întreprinderilor de stat/municipale și a societăților comerciale cu capital integral sau majoritar public.

Articolul 3. Noțiuni de bază

În sensul prezentei legi, se definesc următoarele noțiuni:

administrator de buget – autoritate/instituție bugetară împuternicită cu dreptul de gestionare a unuia dintre bugetele componente ale bugetului public național, în conformitate cu competențele și responsabilitățile prevăzute de prezenta lege;

administrator de venituri – autoritate/instituție bugetară care este împuternicită cu dreptul de colectare/restituire, evidență și control al încasărilor la bugetele componente ale bugetului public național și care poartă responsabilitate pentru corectitudinea calculării și încasării acestora;

alocație bugetară – sumă a mijloacelor financiare aprobată în bugete pentru onorarea angajamentelor bugetare;

angajament – obligațiune de plată, asumată de către administratorul de buget și/sau de alte autorități/instituții bugetare în conformitate cu legislația;

autoritate/instituție bugetară – entitate de drept public care, conform actelor de constituire, este finanțată de la bugetele componente ale bugetului public național;

autoritate bugetară independentă/autonomă – autoritate publică care, conform actelor de constituire, se finanțează de la bugetul de stat și nu se subordonează Guvernului;

[Art.3 noțiunea introdusă prin LP147 din 20.07.18, MO309-320/17.08.18 art.484]

autoritate/instituție publică la autogestiune – entitate de drept public care, potrivit actului normativ prin care a fost fondată, desfășoară activitate necomercială (nonprofit) și activează în baza principiilor de autogestiune;

buget – totalitate a veniturilor, a cheltuielilor și a surselor de finanțare destinate pentru realizarea funcțiilor autorităților publice centrale și locale;

buget al asigurărilor sociale de stat – totalitate a veniturilor, a cheltuielilor și a surselor de finanțare destinate pentru realizarea funcțiilor și gestionarea sistemului public de asigurări sociale;

buget al autorității/instituției bugetare – totalitate a resurselor și a cheltuielilor destinate pentru implementarea activităților și sarcinilor statutare ale autorității/instituției bugetare;

buget de stat – totalitate a veniturilor, a cheltuielilor și a surselor de finanțare destinate pentru realizarea funcțiilor autorităților publice centrale, cu excepția funcțiilor proprii sistemului public de asigurări sociale și sistemului de asigurări obligatorii de asistență medicală, precum și pentru stabilirea relațiilor cu alte bugete;

buget public național – sinteză a bugetelor constituite în cadrul sistemului bugetar, cu excluderea transferurilor interbugetare;

bugete locale – totalitate a veniturilor, a cheltuielilor și a surselor de finanțare destinate pentru realizarea funcțiilor autorităților administrației publice locale de toate nivelurile;

cadru bugetar pe termen mediu – document prin care se stabilesc obiectivele politicii bugetar-fiscale și se determină cadrul de resurse și cheltuieli ale bugetului public național și ale componentelor acestuia în perspectiva de trei ani;

calendar bugetar – plan de activități aferente procesului bugetar, în care sînt stabilite termenele de realizare a acestora și autoritățile responsabile;

card de plată de afaceri (business) – card de plată atașat la contul de plăți deschis într-o instituție financiară, cu autorizația Ministerului Finanțelor pe numele unei autorități bugetare;

[Art.3 noțiunea introdusă prin LP147 din 20.07.18, MO309-320/17.08.18 art.484]

cheltuieli bugetare – totalitate a plăților aprobate în buget/efectuate de la buget, cu excepția celor aferente operațiunilor cu activele financiare și cu datoriile bugetului;

clasificație bugetară – sistem unificat de coduri ce grupează și sistematizează indicatorii bugetari conform anumitor criterii, pentru asigurarea comparabilității, precum și normele metodologice de aplicare a acestora;

cont unic trezorerial – cont de decontare al Ministerului Finanțelor, deschis în sistemul de evidență contabilă al Băncii Naționale a Moldovei, ale cărui mijloace pot fi plasate într-un cont bancar sau în mai multe considerate ca un tot întreg și destinat gestionării mijloacelor bugetelor componente ale bugetului public național;

datorie cu termen de achitare expirat (arierat) – obligație de plată ce nu mai poate fi contestată, asumată de către autoritatea/instituția bugetară în baza actelor normative și juridice în

vigoare, termenul de achitare al căreia a expirat și care a devenit restantă;

[Art.3 noțiunea introdusă prin LP147 din 20.07.18, MO309-320/17.08.18 art.484]

decalaj temporar de casă – insuficiență temporară de mijloace bănești, prognozată pentru unele perioade ale anului bugetar, necesare pentru efectuarea plăților de la bugetele componente ale bugetului public național;

decizie bugetară anuală – act juridic al consiliului local prin care se aprobă bugetul local și se stabilesc reglementări specifice bugetului local pentru anul bugetar respectiv;

finanțe publice – ansamblu al relațiilor economice aferente formării și administrării resurselor bugetelor componente ale bugetului public național, a datoriei de stat, datoriei unităților administrativ-teritoriale și a altor active publice;

[Art.3 noțiunea modificată prin LP242 din 29.12.15, MO20-24/29.01.16 art.48]

fonduri ale asigurării obligatorii de asistență medicală – totalitate a veniturilor, a cheltuielilor și a surselor de finanțare destinate pentru realizarea funcțiilor și gestionarea sistemului de asigurări obligatorii de asistență medicală;

inspectare financiară – acțiune de control, în baza principiilor transparenței și legalității, care constată dacă activitatea economico-financiară, operațiunile și tranzacțiile sînt efectuate în conformitate cu actele normative;

lege bugetară anuală – act legislativ prin care se aprobă, după caz, bugetul de stat, bugetul asigurărilor sociale de stat, fondurile asigurării obligatorii de asistență medicală și care stabilește reglementări specifice acestor bugete pentru anul bugetar respectiv;

monitoring financiar – proces de selectare, prelucrare și analiză a indicatorilor activității economico-financiare a autorităților/instituțiilor publice la autogestiune, a întreprinderilor de stat/municipale și a societăților comerciale cu capital integral sau majoritar public;

performanță – rezultat al activității autorităților/instituțiilor bugetare ca urmare a implementării programelor, exprimat ca impact social-economic sau de altă natură, ca volum de servicii prestate sau ca eficiență a utilizării resurselor bugetare;

plan de conturi contabile – nomenclator sistematizat al codurilor conturilor contabile în sistemul bugetar și normele metodologice de aplicare a acestora;

politică bugetar-fiscală – set de măsuri legate de formarea, administrarea și utilizarea resurselor bugetare pentru realizarea priorităților de politici economice și sociale;

proces bugetar – consecutivitate a activităților de elaborare, examinare, adoptare, executare și raportare a bugetelor;

proiect finanțat din surse externe – ansamblu de activități finanțate din granturi și/sau împrumuturi acordate Guvernului și/sau autorităților publice centrale și/sau locale de către organizațiile internaționale și de către alți donatori externi pentru atingerea unui obiectiv general și/sau mai multor obiective specifice;

relații interbugetare – raporturi financiare stabilite între componentele bugetului public național prin alocarea de mijloace financiare în sumă absolută cu titlu definitiv sau condiționat;

repartizare a bugetului – proces de distribuire detaliată, conform clasificății bugetare, a alocațiilor bugetare aprobate prin legea/decizia bugetară anuală;

responsabilitate bugetar-fiscală – formă de exercitare a funcțiilor și competențelor, stabilite de lege, în procesul de gestionare a finanțelor publice, care presupune că politica bugetar-fiscală și bugetele se elaborează, se aprobă, se execută și se raportează cu respectarea principiilor și a regulilor stabilite de prezenta lege, precum și în conformitate cu alte norme prevăzute de legislație;

resurse bugetare – totalitate a veniturilor și a surselor de finanțare ale bugetului;

sistem bugetar – sistem de bugete reglementate prin lege, format din bugetul de stat, bugetul asigurărilor sociale de stat, fondurile asigurării obligatorii de asistență medicală și bugetele locale;

sistem trezorerial – sistem de evidență și monitorizare, prin care se asigură executarea de casă a încasărilor bugetelor componente ale bugetului public național și a plăților bugetului de stat și ale bugetelor locale, în baza clasificății bugetare și a planului de conturi contabile;

sold bugetar – diferența dintre veniturile și cheltuielile bugetului. Soldul negativ al bugetului reprezintă deficit, soldul pozitiv – excedent, iar soldul zero reprezintă echilibru bugetar;

sold bugetar primar – diferența dintre veniturile și cheltuielile bugetului, excluzînd cheltuielile pentru plata dobînzilor aferente datoriei de stat/datoriei unităților administrativ-teritoriale;

sold în cont – suma mijloacelor bănești înregistrate în conturile bugetelor;

strategie sectorială de cheltuieli – document care stabilește obiectivele și prioritățile de politică sectorială corelate cu volumul resurselor bugetare prognozate/planificate pe termen mediu și care prevede distribuirea resurselor pe programe în cadrul sectorului;

surse de finanțare – totalitate a mijloacelor financiare aferente operațiunilor cu activele financiare și cu datoriile bugetului;

venituri bugetare – mijloace financiare aprobate în buget/încasate la buget, cu excepția celor aferente operațiunilor cu activele financiare și cu datoriile bugetului.

Articolul 4. Finanțele publice

(1) Finanțele publice cuprind totalitatea resurselor financiare acumulate în numele statului și distribuite de către stat pentru îndeplinirea funcțiilor și sarcinilor sale.

(2) În funcție de nivelul de administrare, finanțele publice se împart în finanțe administrate de Guvern și finanțe administrate de autoritățile administrației publice locale.

(3) Autoritățile publice centrale și locale asigură gestionarea finanțelor publice în conformitate cu principiile bunei guvernări stabilite prin Legea privind controlul financiar public intern.

(4) În cazul emiterii de către Curtea de Conturi a opiniei contrare sau în cazul refuzului auditorului public extern de a emite opinia asupra situației financiare, conducătorul autorității/instituției bugetare sau al autorității bugetare independente poartă răspundere conform legislației în vigoare.

[Art.4 al.(4) introdus prin LP147 din 20.07.18, MO309-320/17.08.18 art.484]

Capitolul II

PRINCIPII, REGULI ȘI RESPONSABILITĂȚI

Secțiunea 1

Principiile bugetare

Articolul 5. Principiul anualității

Bugetele se aprobă pentru o perioadă de un an bugetar.

Articolul 6. Principiul unității monetare

Toate operațiunile de încasări și plăți bugetare se exprimă în monedă națională.

Articolul 7. Principiul unității

(1) Toate resursele și cheltuielile autorităților/instituțiilor bugetare se reflectă și se efectuează exclusiv în/din bugetul de la care se finanțează.

(2) Resursele și cheltuielile bugetelor formate în cadrul sistemului bugetar se consolidează în bugetul public național.

Articolul 8. Principiul universalității

(1) Toate resursele și cheltuielile bugetare se reflectă în buget în sume brute.

(2) Resursele bugetelor componente ale bugetului public național sînt destinate finanțării tuturor cheltuielilor prevăzute în bugetele respective, fără a stabili relații între anumite tipuri de resurse și cheltuieli.

Articolul 9. Principiul balansării

Orice buget trebuie să fie balansat. Cheltuielile bugetare trebuie să fie egale cu veniturile plus sursele de finanțare.

Articolul 10. Principiul previzibilității și sustenabilității

Politica bugetar-fiscală și prognozele macrobugetare pe termen mediu, în baza cărora se fundamentează bugetele anuale, se elaborează în conformitate cu regulile bugetar-fiscale stabilite de prezenta lege și se actualizează periodic pentru a asigura stabilitate macroeconomică și sustenabilitate finanțelor publice pe termen mediu și lung.

Articolul 11. Principiul performanței

(1) Resursele bugetare se alocă și se utilizează în mod econom, eficient și eficace, în concordanță cu principiile bunei guvernări.

(2) Bugetele se elaborează și se raportează pe programe fundamentate pe performanță.

Articolul 12. Principiul transparenței

(1) Proiectele de acte normative în domeniul finanțelor publice se supun consultării publice.

(2) Bugetele se elaborează, se aprobă și se administrează în mod transparent, avînd la bază:

a) procesul bugetar, bazat pe un calendar bugetar și pe proceduri transparente;

b) roluri și responsabilități bine definite în procesul bugetar;

c) informație bugetară cuprinzătoare, elaborată și prezentată publicului într-o manieră clară și accesibilă.

(3) Bugetele aprobate și rapoartele privind executarea lor se fac publice.

Articolul 13. Principiul specializării

Bugetele se elaborează, se execută și se raportează în baza unui sistem unic de clasificare bugetară.

Secțiunea 2

Regulile bugetar-fiscale

Articolul 14. Obiectivele generale ale politicii bugetar-fiscale

Obiectivele generale ale politicii bugetar-fiscale sînt:

a) asigurarea disciplinei bugetar-fiscale generale și a stabilității bugetului public național pe termen mediu și lung;

b) asigurarea unui management eficient al datoriei de stat și al datoriei unităților administrativ-teritoriale, cu menținerea acestora la un nivel sustenabil pe termen mediu și lung;

[Art.14 lit.b) modificată prin LP242 din 29.12.15, MO20-24/29.01.16 art.48]

c) dezvoltarea unui cadru bugetar-fiscal previzibil și transparent;

d) optimizarea poverii fiscale și eficientizarea sistemului de administrare fiscală.

Articolul 15. Regulile privind politica bugetar-fiscală

(1) Politica bugetar-fiscală se elaborează în concordanță cu alte politici convergente și asigură ca nivelul-limită anual al deficitului bugetului public național, excluzînd granturile, către anul 2018, să nu depășească 2,5% din produsul intern brut. Depășirea nivelului-limită al deficitului bugetului public național se permite în condițiile existenței surselor reale de finanțare a proiectelor de investiții capitale finanțate din surse externe și a capacităților de valorificare a acestora.

(2) La stabilirea priorităților de politici, autoritățile publice responsabile asigură consecvența și continuitatea obiectivelor asumate în contextul cadrului bugetar pe termen mediu.

(3) Derogarea de la regulile stabilite la alin. (1) poate fi admisă doar pentru o perioadă fixă de cel mult trei ani și doar în caz de:

a) catastrofe naturale și alte situații excepționale care pun în pericol securitatea națională;

b) declin al activității economice și/sau dacă nivelul inflației depășește cu 10 puncte procentuale nivelul prognozat/planificat;

c) apariție a necesității de acoperire a soldului debitar al fondului general de rezervă al Băncii Naționale a Moldovei, precum și în caz de criză financiară sistemică, pentru capitalizarea băncilor și pentru garantarea creditelor de urgență acordate băncilor de către Banca Națională a Moldovei.

(4) În cazul situațiilor specificate la alin. (3), Guvernul informează Parlamentul despre:

a) motivele care au condiționat derogarea de la regulile politicii bugetar-fiscale;

b) măsurile pe care Guvernul intenționează să le întreprindă pentru a se conforma din nou regulilor politicii bugetar-fiscale;

c) termenul în care se planifică să se reînceapă respectarea regulilor politicii bugetar-fiscale.

(5) În perioada aplicării derogării, Guvernul raportează semestrial Parlamentului despre evoluția indicatorilor macrobugetari, măsurile întreprinse și pe care planifică să le întreprindă pentru a se conforma regulilor politicii bugetar-fiscale.

Articolul 16. Regulile privind soldul bugetului

(1) Nivelul-limită al soldului bugetar se stabilește prin legile/deciziile bugetare anuale, care prevăd, după caz, sursele de finanțare a deficitului bugetar sau direcționarea excedentului bugetar.

(2) Orice modificare a soldului bugetar se adoptă doar prin lege/decizie de modificare a bugetului.

Articolul 17. Regulile privind impactul financiar

(1) Proiectele de acte normative cu impact financiar asupra bugetelor se supun expertizei financiare în conformitate cu legislația ce reglementează modul de elaborare a actelor normative.

(2) Pe parcursul anului bugetar în curs nu pot fi puse în aplicare decizii care conduc la reducerea veniturilor și/sau majorarea cheltuielilor bugetare, dacă impactul financiar al acestora nu este prevăzut în buget.

(3) Stabilirea prin alte acte normative decît legea/decizia bugetară anuală a unor sume sau cote procentuale din buget sau din produsul intern brut destinate anumitor domenii, sectoare sau programe nu se admite.

Secțiunea 3

Competențe și responsabilități în domeniul finanțelor publice

Articolul 18. Rolul Parlamentului

În domeniul finanțelor publice, Parlamentul are următoarele competențe și responsabilități de bază:

- a) adoptă acte legislative în domeniul finanțelor publice;
- b) adoptă, după caz, modificările și completările la legislație ce rezultă din politica bugetar-fiscală; *[Art.18 lit.b) modificată prin LP147 din 20.07.18, MO309-320/17.08.18 art.484]*
- c) adoptă legile bugetare anuale și legile privind modificarea bugetelor;
- d) examinează raportul semianual privind executarea bugetului public național și a componentelor acestuia;
- e) aprobă rapoartele anuale privind executarea bugetului de stat, a bugetului asigurărilor sociale de stat și a fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală.

Articolul 19. Rolul Guvernului

În domeniul finanțelor publice, Guvernul are următoarele competențe și responsabilități de bază:

- a) exercită conducerea generală a activității executive în domeniul gestionării finanțelor publice, în conformitate cu principiile și regulile stabilite de prezenta lege;
- b) asigură durabilitatea programului de guvernare și a altor documente de politici din punct de vedere bugetar-fiscal;
- c) asigură administrarea datoriei de stat și monitorizarea datoriei sectorului public; *[Art.19 lit.c) modificată prin LP242 din 29.12.15, MO20-24/29.01.16 art.48]*
- d) aprobă cadrul bugetar pe termen mediu; *[Art.19 lit.d) modificată prin LP147 din 20.07.18, MO309-320/17.08.18 art.484]*
- e) aprobă și prezintă Parlamentului proiectele legilor bugetare anuale, precum și proiectele de legi privind modificarea bugetelor;
- f) adoptă hotărâri privind redistribuirea alocațiilor în condițiile art.60 alin. (1) lit. a);
- g) asigură gestionarea eficientă și transparentă a fondului de rezervă și a fondului de intervenție ale Guvernului;
- h) prezintă Parlamentului rapoarte privind executarea bugetului public național și a componentelor acestuia;
- i) aprobă regulamentul-cadru de activitate a serviciilor financiare din cadrul autorităților publice;
- j) adoptă acte normative în scopul implementării prezentei legi.

Articolul 20. Rolul Ministerului Finanțelor

(1) Ministerul Finanțelor este autoritatea publică centrală în domeniul finanțelor publice și are următoarele competențe și responsabilități de bază:

- a) stabilește activitățile intermediare ale calendarului bugetar și monitorizează implementarea acestuia, precum și asigură coordonarea generală a procesului bugetar;
- b) elaborează și asigură implementarea politicii bugetar-fiscale în conformitate cu principiile și regulile bugetar-fiscale stabilite de prezenta lege;
- c) elaborează și prezintă Guvernului spre aprobare cadrul bugetar pe termen mediu; *[Art.20 al.(1), lit.c) modificată prin LP147 din 20.07.18, MO309-320/17.08.18 art.484]*
- d) examinează propunerile de buget ale autorităților publice centrale, elaborează și prezintă Guvernului proiectul legii bugetului de stat pe anul respectiv și, în caz de necesitate, proiectele de legi privind modificarea acestuia;
- e) examinează proiectele legilor anuale ale bugetului asigurărilor sociale de stat, fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală și sintezele consolidate ale proiectelor bugetelor locale de nivelul întâi și al doilea, precum și determină transferurile interbugetare în conformitate cu legislația; *[Art.20 al.(1), lit.e) modificată prin LP138 din 17.06.16, MO184-192/01.07.16 art.401; în vigoare 01.07.16]*
- f) asigură gestionarea mijloacelor financiare ale bugetelor componente ale bugetului public național prin contul unic trezorerial și prin alte conturi deschise în Banca Națională a Moldovei și în instituțiile financiare, administrează bugetul de stat și monitorizează executarea celorlalte bugete componente ale bugetului public național;
- g) organizează și asigură funcționarea sistemului trezorerial;
- h) participă în Sistemul automatizat de plăți interbancare;

i) întocmește și publică rapoarte periodice și anuale privind executarea bugetului de stat, precum și privind executarea bugetului public național;

j) administrează datoria de stat și garanțiile de stat, precum și monitorizează datoria sectorului public;

[Art.20 al.(1), lit.j) modificată prin LP242 din 29.12.15, MO20-24/29.01.16 art.48]

k) efectuează monitoringul financiar al autorităților publice la autogestiune, al întreprinderilor de stat și al societăților comerciale cu capital integral sau majoritar de stat;

l) elaborează și aprobă cadrul metodologic necesar pentru implementarea prezentei legi și a altor acte normative în domeniul finanțelor publice, precum și acordă asistență metodologică autorităților publice centrale și locale în procesul bugetar;

m) asigură procesul de dezvoltare continuă a capacităților profesionale ale personalului care activează în domeniul finanțelor publice;

n) avizează proiectele de acte normative cu implicații financiare asupra bugetelor, precum și proiectele de acorduri, memorandumuri, protocoale sau alte documente cu caracter financiar, încheiate cu alte state sau cu organizații internaționale;

o) exercită alte competențe și responsabilități prevăzute de legislație.

(2) Pentru analiza bugetară și analiza perspectivelor în domeniul finanțelor publice, Ministerul Finanțelor poate solicita și dispune de orice informație necesară de la oricare autoritate/instituție publică.

Articolul 21. Rolul autorităților publice centrale

(1) În domeniul finanțelor publice, autoritățile publice centrale au următoarele competențe și responsabilități de bază:

a) organizează sistemele de planificare, executare, evidență contabilă și raportare a bugetului în cadrul autorității publice respective și, după caz, în cadrul instituțiilor bugetare din subordine;

b) elaborează, aprobă, asigură implementarea și raportează strategiile sectoriale de cheltuieli;

c) stabilește prioritățile de politică sectorială și asigură conformitatea strategiilor sectoriale de cheltuieli cu documentele de planificare strategică și cu limitele de cheltuieli prognozate/aprobate în buget;

d) asigură repartizarea limitei sectoriale de cheltuieli pe bugetele componente ale bugetului public național și pe autorități publice centrale, în cadrul sectorului de care este responsabil, inclusiv determină transferurile cu destinație specială de la bugetul de stat la bugetele locale;

e) prezintă Ministerului Finanțelor propuneri pentru elaborarea cadrului bugetar pe termen mediu și a proiectului legii bugetului de stat, rapoarte financiare, rapoarte de performanță, alte rapoarte și informații necesare pentru elaborarea rapoartelor prevăzute de prezenta lege, fiind responsabile de prezentarea în termen și corectitudinea informațiilor prezentate;

f) participă la argumentarea și promovarea proiectului cadrului bugetar pe termen mediu și a legii anuale a bugetului de stat, precum și a rapoartelor privind executarea bugetului de stat, inclusiv privind performanța în cadrul programelor pe domeniile de competență;

g) asigură repartizarea și aprobă limitele de alocații bugetare anuale și indicatorii de performanță pentru instituțiile din subordine și monitorizează performanțele financiare și nefinanciare ale acestora;

h) asigură publicarea strategiilor sectoriale de cheltuieli și a bugetelor anuale pe domeniile de competență, precum și a rapoartelor privind implementarea acestora;

i) asigură gestionarea alocațiilor bugetare și administrarea patrimoniului public, în conformitate cu principiile bunei guvernări;

j) asigură supravegherea activității și eficiența utilizării patrimoniului instituțiilor publice la autogestiune pentru care au calitatea de fondator, precum și a întreprinderilor de stat și a societăților comerciale cu capital integral sau majoritar de stat care activează în domeniul de competență;

[Art.21 al.(1), lit.j) modificată prin LP147 din 20.07.18, MO309-320/17.08.18 art.484]

k) exercită alte competențe și responsabilități prevăzute de legislație.

(2) Pentru realizarea atribuțiilor prevăzute la alin. (1), organele centrale de specialitate ale administrației publice conlucrează cu alte autorități publice centrale și locale, care, la rândul lor, sînt obligate să colaboreze și să prezinte orice informație necesară autorității publice de specialitate.

Articolul 22. Rolul autorității publice centrale și a instituției publice responsabile pentru bugetul asigurărilor

sociale de stat

(1) În domeniul finanțelor publice, autoritatea publică centrală în domeniul protecției sociale are următoarele competențe și responsabilități de bază:

a) elaborează politicile în domeniul asigurărilor sociale de stat și asistenței sociale și prezintă Ministerului Finanțelor, în baza propunerilor Casei Naționale de Asigurări Sociale, prognoze ale bugetului asigurărilor sociale de stat și alte informații necesare pentru elaborarea cadrului bugetar pe termen mediu;

b) prezintă și promovează, în procesul consultărilor cu Ministerul Finanțelor, Guvernul și cu Parlamentul, proiectul legii bugetului asigurărilor sociale de stat pe anul respectiv și, în caz de necesitate, proiecte de legi privind modificarea bugetului în cauză;

c) monitorizează și analizează executarea bugetului asigurărilor sociale de stat, precum și performanța în cadrul programelor;

d) înaintează Guvernului propuneri în vederea asigurării stabilității financiare a sistemului public de asigurări sociale;

e) exercită alte competențe și responsabilități prevăzute de legislație.

(2) În domeniul finanțelor publice, Casa Națională de Asigurări Sociale are următoarele competențe și responsabilități de bază:

a) elaborează și prezintă autorității publice centrale în domeniul protecției sociale prognoze ale bugetului asigurărilor sociale de stat și alte informații necesare pentru elaborarea cadrului bugetar pe termen mediu;

b) întocmește și prezintă autorității publice centrale în domeniul protecției sociale proiectul legii anuale a bugetului asigurărilor sociale de stat și, în caz de necesitate, propuneri de modificare a bugetului asigurărilor sociale de stat, precum și furnizează informațiile necesare pentru fundamentarea acestora;

c) participă în procesul de consultare și promovare a proiectului legii anuale a bugetului asigurărilor sociale de stat la Ministerul Finanțelor, Guvern și Parlament;

d) administrează bugetul asigurărilor sociale de stat și implementează programele în conformitate cu obiectivele și indicatorii de performanță asumați;

e) asigură gestionarea mijloacelor bugetului asigurărilor sociale de stat și administrarea patrimoniului public aflat în gestiune, în conformitate cu principiile bune guvernări;

f) prezintă Guvernului, autorității publice centrale în domeniul protecției sociale și Ministerului Finanțelor rapoarte privind executarea bugetului asigurărilor sociale de stat, inclusiv privind performanța în cadrul programelor, și asigură publicarea acestora;

g) exercită alte competențe și responsabilități prevăzute de legislație.

Articolul 23. Rolul autorității publice centrale și a instituției publice responsabile pentru fondurile asigurării obligatorii de asistență medicală

(1) În domeniul finanțelor publice, autoritatea publică centrală în domeniul ocrotirii sănătății are următoarele competențe și responsabilități de bază:

a) elaborează politica în domeniul asigurării obligatorii de asistență medicală și prezintă Ministerului Finanțelor, în baza propunerilor Companiei Naționale de Asigurări în Medicină, prognoze ale fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală și alte informații necesare pentru elaborarea cadrului bugetar pe termen mediu;

b) prezintă și promovează, în procesul consultărilor cu Ministerul Finanțelor, Guvernul și cu Parlamentul, proiectul legii fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală pe anul respectiv și, în caz de necesitate, proiecte de legi privind modificarea fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală;

c) monitorizează și analizează executarea fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală, precum și performanța în cadrul programelor;

d) exercită alte competențe și responsabilități prevăzute de legislație.

(2) În domeniul finanțelor publice, Compania Națională de Asigurări în Medicină are următoarele competențe și responsabilități de bază:

a) elaborează și prezintă autorității publice centrale în domeniul ocrotirii sănătății prognoze ale fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală și alte informații necesare pentru elaborarea

cadrelui bugetar pe termen mediu;

b) întocmește și prezintă autorității publice centrale în domeniul ocrotirii sănătății proiectul legii anuale a fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală și, în caz de necesitate, propuneri de modificare a fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală, precum și furnizează informațiile necesare pentru fundamentarea acestora;

c) participă în procesul de consultare și promovare a proiectului legii anuale a fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală la Ministerul Finanțelor, Guvern și Parlament;

d) administrează fondurile asigurării obligatorii de asistență medicală și implementează programele în conformitate cu obiectivele și indicatorii de performanță asumați;

e) asigură gestionarea mijloacelor fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală și administrarea patrimoniului public aflat în gestiune, în conformitate cu principiile bunei guvernări;

f) prezintă Guvernului, autorității publice centrale în domeniul ocrotirii sănătății și Ministerului Finanțelor rapoarte privind executarea fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală, inclusiv privind performanța în cadrul programelor, și asigură publicarea acestora;

g) exercită alte competențe și responsabilități prevăzute de legislație.

Articolul 24. Rolul autorităților administrației publice locale

(1) În domeniul finanțelor publice, autoritățile administrației publice locale au următoarele competențe și responsabilități de bază:

a) elaborează, aprobă și administrează bugetele locale cu respectarea principiilor și regulilor stabilite de prezenta lege și în conformitate cu legislația privind finanțele publice locale;

b) elaborează prognoze bugetare și întreprind, în limitele competențelor, măsuri pentru creșterea bazei fiscale și asigurarea sustenabilității bugetelor locale pe termen mediu și lung;

c) înaintează, prin intermediul asociațiilor reprezentative ale autorităților administrației publice locale, propuneri la elaborarea politicii bugetar-fiscale și a politicilor sectoriale, precum și participă la consultările privind relațiile interbugetare;

d) conlucrează cu autoritățile publice centrale și implementează la nivel local programele și politicile cuprinse în documentele de planificare strategică de nivel național;

e) publică bugetele locale și rapoartele privind executarea acestora, inclusiv privind performanța în cadrul programelor la nivel local;

f) asigură gestionarea resurselor bugetare și administrarea patrimoniului public, în conformitate cu principiile bunei guvernări;

g) efectuează monitoringul financiar al instituțiilor publice la autogestiune, al întreprinderilor municipale și al societăților comerciale în care autoritățile administrației publice locale au calitatea de fondator sau dețin cota majoritară în capital social.

(2) Alte competențe specifice ale autorităților administrației publice locale sînt prevăzute de legislația privind finanțele publice locale și de alte acte normative.

Articolul 25. Rolul instituțiilor bugetare

În domeniul finanțelor publice, instituțiile bugetare au următoarele competențe și responsabilități de bază:

a) elaborează și prezintă propuneri de buget;

b) repartizează limitele de alocații bugetare conform clasificăției bugetare;

c) colectează venituri în condițiile art.43;

d) își asumă angajamente bugetare și efectuează cheltuieli în scopurile și în limitele alocațiilor bugetare;

e) implementează și raportează programele în conformitate cu obiectivele și indicatorii de performanță asumați;

f) asigură gestionarea alocațiilor bugetare și administrarea patrimoniului public, în conformitate cu principiile bunei guvernări;

g) publică bugetele și rapoartele privind executarea acestora, inclusiv privind performanța în cadrul programelor;

h) exercită alte competențe și responsabilități prevăzute de legislație.

Capitolul III

BUGETUL PUBLIC NAȚIONAL

Secțiunea 1

Structura bugetului public național și relațiile interbugetare

Articolul 26. Componentele bugetului public național

(1) Bugetul public național cuprinde:

- a) bugetul de stat;
- b) bugetul asigurărilor sociale de stat;
- c) fondurile asigurării obligatorii de asistență medicală;
- d) bugetele locale.

(2) Bugetele menționate la alin. (1) lit. a)–c) formează bugetul consolidat central.

(3) Bugetele locale cuprind bugetele locale de nivelul întâi (bugetele satelor/comunelor, orașelor/municipiilor, cu excepția municipiilor Chișinău și Bălți) și bugetele locale de nivelul al doilea (bugetele raionale, bugetul central al unității teritoriale autonome Găgăuzia, bugetele municipale Bălți și Chișinău), care în ansamblu formează bugetul consolidat local.

Articolul 27. Clasificația bugetară

(1) Bugetele se structurează conform clasificății bugetare, care se constituie din:

- a) clasificăția organizațională;
- b) clasificăția funcțională;
- c) clasificăția programelor;
- d) clasificăția economică;
- e) clasificăția surselor.

(2) Structura componentelor clasificății bugetare și metodologia de aplicare se aprobă de către Ministerul Finanțelor și se publică.

Articolul 28. Veniturile bugetare

(1) Veniturile bugetare se formează din:

- a) impozite și taxe;
- b) contribuții de asigurări sociale de stat și prime de asigurări obligatorii de asistență medicală;
- c) granturi pentru susținerea bugetului și pentru proiectele finanțate din surse externe;
- d) alte venituri prevăzute de legislație.

(2) Tipurile și cotele impozitelor, taxelor și altor venituri bugetare, modul de administrare a acestora, precum și delimitarea lor între componentele bugetului public național se stabilesc și se reglementează de Codul fiscal și de alte acte legislative.

Articolul 29. Cheltuielile bugetare

(1) Cheltuielile bugetare sînt determinate de alocațiile bugetare specificate în legile/deciziile bugetare anuale și includ cheltuieli de personal, prestații sociale, cheltuieli de bunuri și servicii, subvenții și transferuri, dobînzi, cheltuieli destinate formării activelor fixe și alte cheltuieli prevăzute de legislație.

(2) Cheltuielile bugetare se efectuează doar prin intermediul autorităților/instituțiilor bugetare.

(3) Delimitarea cheltuielilor între componentele bugetului public național se efectuează în funcție de competențele și responsabilitățile financiare prevăzute de legislație.

Articolul 30. Sursele de finanțare

Sursele de finanțare se formează din:

- a) operațiuni cu instrumente ale datoriei;
[Art.30 lit.a) modificată prin LP242 din 29.12.15, MO20-24/29.01.16 art.48]
- b) operațiuni aferente vânzării și privatizării patrimoniului public;
- c) operațiuni cu soldurile în conturile bugetului;
- d) alte operațiuni cu activele financiare și cu datoriile bugetului.

Articolul 31. Administratorii de bugete

(1) Bugetul de stat se administrează de către Ministerul Finanțelor.

(2) Bugetul asigurărilor sociale de stat se administrează de către Casa Națională de Asigurări Sociale.

(3) Fondurile asigurării obligatorii de asistență medicală se administrează de către Compania Națională de Asigurări în Medicină.

(4) Bugetele locale se administrează de către autoritățile executive locale.

Articolul 32. Relațiile interbugetare

Bugetele componente ale bugetului public național se administrează independent unul de altul și pot

fi angajate în relații interbugetare în conformitate cu art. 33–35.

Articolul 33. Relațiile între bugetul de stat și bugetul asigurărilor sociale de stat

(1) Relațiile între bugetul de stat și bugetul asigurărilor sociale de stat se realizează prin:

a) transferuri cu destinație specială pentru acordarea prestațiilor sociale și pentru alte cheltuieli care, potrivit legislației în vigoare, se suportă de la bugetul de stat prin intermediul bugetului asigurărilor sociale de stat;

b) transferuri de la bugetul de stat pentru acoperirea insuficienței veniturilor bugetului asigurărilor sociale de stat, în cazul în care resursele bugetului asigurărilor sociale de stat nu acoperă cheltuielile acestuia.

(2) Volumul transferurilor menționate la alin.(1) se stabilește în conformitate cu legislația în domeniul protecției sociale.

Articolul 34. Relațiile între bugetul de stat și fondurile asigurării obligatorii de asistență medicală

(1) Relațiile între bugetul de stat și fondurile asigurării obligatorii de asistență medicală se realizează prin transferuri de la bugetul de stat pentru asigurarea obligatorie de asistență medicală a categoriilor de persoane pentru care, conform legislației, Guvernul are calitatea de asigurat, precum și prin alte transferuri cu destinație specială pentru implementarea unor programe de sănătate.

(2) Volumul transferurilor menționate la alin. (1) se stabilește în conformitate cu legislația ce reglementează sistemul asigurării obligatorii de asistență medicală, precum și cu alte acte normative în domeniul ocrotirii sănătății.

Articolul 35. Relațiile între bugetul de stat și bugetele locale

(1) Relațiile între bugetul de stat și bugetele locale se realizează prin:

a) transferuri cu destinație generală;

b) transferuri cu destinație specială.

(2) Mecanismul, criteriile și modul de stabilire a transferurilor interbugetare se reglementează de legislația privind finanțele publice locale și de alte acte normative.

(3) Transferurile cu destinație specială utilizate contrar destinației, constatate în urma controalelor efectuate de către organele abilitate, se restabilesc la bugetul de stat. Concomitent, Ministerul Finanțelor se autorizează să reducă cu suma respectivă volumul transferurilor cu destinație specială aprobat în legea bugetară anuală.

[Art.35 al.(3) introdus prin LP147 din 20.07.18, MO309-320/17.08.18 art.484]

Secțiunea 2

Fondurile de urgență

Articolul 36. Fondul de rezervă și fondul de intervenție ale Guvernului

(1) Prin legea bugetară anuală în cadrul bugetului de stat pot fi create:

a) fondul de rezervă – pentru finanțarea cheltuielilor urgente care survin pe parcursul anului bugetar și care nu au fost posibil de anticipat și, respectiv, de prevăzut în bugetul aprobat;

b) fondul de intervenție – pentru finanțarea cheltuielilor urgente legate de înlăturarea consecințelor calamităților naturale, în caz de epidemii, precum și în alte situații excepționale.

(2) Fondul de rezervă și fondul de intervenție se administrează în baza regulamentelor aprobate de Guvern.

(3) Pe parcursul anului bugetar, volumul aprobat al fondului de intervenție poate fi suplimentat cu donații ale persoanelor fizice și juridice, oferite pentru scopurile menționate la alin. (1) lit. b).

Articolul 37. Fondul de rezervă al autorității administrației publice locale

(1) Prin decizia bugetară anuală în cadrul bugetului local poate fi creat fondul de rezervă pentru finanțarea cheltuielilor urgente care survin pe parcursul anului bugetar și care nu au fost posibil de anticipat și, respectiv, de prevăzut în bugetul aprobat.

(2) Fondul de rezervă al autorității administrației publice locale se administrează în baza unui regulament aprobat de consiliul local.

Secțiunea 3

Datoria sectorului public

[Secțiunea 3 titlul în redacția LP242 din 29.12.15, MO20-24/29.01.16 art.48]

Articolul 38. Plafonul datoriei de stat și plafonul datoriei unităților administrativ-teritoriale

(1) Plafonul datoriei de stat și cel al garanțiilor de stat la sfârșitul anului bugetar se aprobă prin legea bugetului de stat pe anul respectiv.

(2) Plafonul datoriei unităților administrativ-teritoriale și cel al garanțiilor autorităților administrației publice locale la sfârșitul anului bugetar se aprobă prin decizia bugetară pe anul respectiv, în condițiile Legii privind finanțele publice locale și ale Legii cu privire la datoria sectorului public, garanțiile de stat și recreditarea de stat.

[Art.38 al.(2) modificat prin LP138 din 17.06.16, MO184-192/01.07.16 art.401; în vigoare 01.07.16]

Articolul 39. Reglementări specifice datoriei sectorului public

Procedurile și responsabilitățile privind formarea, aprobarea, administrarea și raportarea datoriei de stat, datoriei unităților administrativ-teritoriale, a întreprinderilor de stat/municipale și a societăților comerciale cu capital integral sau majoritar public se stabilesc prin legislația care reglementează datoria sectorului public, garanțiile de stat și recreditarea de stat și prin alte acte normative.

[Art.39 modificat prin LP242 din 29.12.15, MO20-24/29.01.16 art.48]

Secțiunea 4

Investițiile capitale

Articolul 40. Gestionarea investițiilor capitale

(1) Cheltuielile pentru investițiile capitale finanțate de la buget se planifică, se execută și se raportează ca parte integrantă a bugetului respectiv, cu respectarea procedurilor bugetare stabilite de prezenta lege.

(2) Cheltuielile pentru proiectele de investiții capitale se includ în buget doar dacă au fost respectate procedurile de pregătire a acestora, avînd la bază rezultatele evaluării tehnico-economice, analiza cost-eficacitate și alte analize de fundamentare.

(3) Alocarea resurselor pentru investiții capitale se efectuează în conformitate cu următoarele principii:

- a) alocarea preponderentă a resurselor pentru finalizarea proiectelor în curs de desfășurare;
- b) proiectele noi de investiții capitale trebuie să rezulte din prioritățile Guvernului/autorităților administrației publice locale, prevăzute în documentele de planificare strategică.

(4) Autoritățile publice centrale și locale asigură implementarea proiectelor de investiții capitale din domeniile de competență, le monitorizează și raportează privind gradul de implementare și performanța acestora.

Articolul 41. Reglementări specifice investițiilor capitale

Cadrul metodologic privind modul de pregătire, evaluare, aprobare, implementare și raportare a proiectelor de investiții capitale, precum și responsabilitățile de gestionare a acestora se reglementează de către Guvern.

Secțiunea 5

Bugetele autorităților/instituțiilor bugetare

Articolul 42. Cheltuielile autorităților/instituțiilor bugetare

(1) Cheltuielile autorităților/instituțiilor bugetare se finanțează din:

- a) veniturile colectate de autoritățile/instituțiile bugetare;
- b) resursele proiectelor finanțate din surse externe;
- c) veniturile generale și sursele de finanțare ale bugetului de la care se finanțează autoritatea/instituția bugetară respectivă.

(2) Autoritatea/instituția bugetară se finanțează de la un singur buget.

(3) Cheltuielile autorităților/instituțiilor bugetare se aprobă, se execută și se raportează fără divizare pe surse de acoperire.

Articolul 43. Veniturile colectate de autoritățile/instituțiile bugetare

(1) Veniturile colectate de autoritățile/instituțiile bugetare se constituie din:

- a) venituri de la efectuarea lucrărilor și prestarea serviciilor contra plată;

- b) chiria sau darea în arendă a patrimoniului public;
- c) donații, sponsorizări și alte mijloace bănești intrate legal în posesia autorităților/instituțiilor bugetare.

(2) Nomenclatorul lucrărilor și serviciilor contra plată efectuate și/sau prestate de către autoritățile/instituțiile bugetare și mărimea tarifelor la servicii se stabilesc de către Guvern sau, după caz, de către autoritățile administrației publice locale, în funcție de bugetul de la care se finanțează autoritatea/instituția bugetară.

(3) Veniturile colectate de către autoritățile/instituțiile bugetare se utilizează, alături de veniturile generale și sursele de finanțare, pe măsura încasării lor pentru finanțarea cheltuielilor aprobate în bugetele acestora, fără a fi condiționate pentru anumite cheltuieli.

(4) Dacă pe parcursul anului bugetar autoritățile/instituțiile bugetare colectează venituri peste volumul aprobat, veniturile ce depășesc volumul aprobat se utilizează pentru finanțarea cheltuielilor în volumul aprobat.

(5) Dacă pe parcursul anului bugetar autoritățile/instituțiile bugetare colectează venituri în volum mai mic decât cel aprobat, acestea vor efectua cheltuieli în volum diminuat cu suma respectivă a veniturilor neîncasate.

(6) Veniturile cu destinație, instituite prin acte legislative cu caracter special (fondurile speciale), se direcționează integral către programele corespunzătoare de cheltuieli.

Articolul 44. Resursele aferente proiectelor finanțate din surse externe

(1) Resursele aferente proiectelor finanțate din surse externe se administrează în conformitate cu prevederile acordurilor respective, în limitele alocațiilor bugetare aprobate.

(1¹) Se interzice utilizarea mijloacelor bănești din conturile proiectelor finanțate din surse externe, acordate conform destinației prevăzute în acordurile de finanțare, în alte scopuri decât cele prevăzute de acordurile respective.

[Art.44 al.(1¹) introdus prin LP267 din 09.12.16, MO459-471/23.12.16 art.920]

(2) Mijloacele bănești prevăzute la alin. (1) neutilizate până la data încheierii anului bugetar sînt accesibile pentru utilizare în aceleași scopuri în anul bugetar următor doar dacă acestea sînt prevăzute în bugetele corespunzătoare.

Articolul 45. Sumele obținute din vânzarea activelor fixe și a bunurilor materiale

(1) Sumele provenite din vânzarea activelor fixe sau a materialelor rezultate în urma demontării și dezmembrării acestora, precum și din vânzarea bunurilor materiale, care aparțin autorităților/instituțiilor bugetare, se încasează la bugetul de la care acestea se finanțează.

(2) Modul de comercializare a activelor fixe și a altor bunuri materiale ale autorităților/instituțiilor bugetare se stabilește de Guvern.

Capitolul IV

PROCESUL BUGETAR

Secțiunea 1

Anul bugetar și calendarul bugetar

Articolul 46. Anul bugetar

Anul bugetar începe la 1 ianuarie și se încheie la 31 decembrie.

Articolul 47. Calendarul bugetar

(1) La nivel central, principalele activități și termene-limită ale calendarului bugetar sînt:

a) Guvernul aprobă cadrul bugetar pe termen mediu și prezintă Parlamentului, în caz de necesitate, proiectul legii pentru modificarea unor acte legislative – până la 1 iunie;

[Art.47 al.(1), lit.a) modificată prin LP147 din 20.07.18, MO309-320/17.08.18 art.484]

b) Parlamentul adoptă, după caz, modificări și completări la legislație ce rezultă din politica bugetar-fiscală pe anul următor – până la 15 iulie;

[Art.47 al.(1), lit.b) modificată prin LP147 din 20.07.18, MO309-320/17.08.18 art.484]

c) Guvernul prezintă Parlamentului raportul semianual privind executarea bugetului public național și a componentelor acestuia pe anul bugetar în curs – până la 15 septembrie;

[Art.47 al.(1), lit.c) modificată prin LP147 din 20.07.18, MO309-320/17.08.18 art.484]

d) Guvernul aprobă și prezintă Parlamentului proiectele legilor bugetare pe anul următor – până la

15 octombrie;

e) Parlamentul adoptă legile bugetare pe anul următor – până la 1 decembrie;

f) Ministerul Finanțelor, Casa Națională de Asigurări Sociale și Compania Națională de Asigurări în Medicină întocmesc și prezintă spre auditare Curții de Conturi rapoartele anuale privind executarea bugetului de stat, bugetului asigurărilor sociale de stat și fondurilor asigurărilor obligatorii de asistență medicală – până la 15 aprilie a anului următor anului bugetar încheiat;

g) Curtea de Conturi efectuează auditul rapoartelor anuale privind executarea bugetului de stat, a bugetului asigurărilor sociale de stat și a fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală pentru anul bugetar încheiat și prezintă raportul de audit Guvernului și Parlamentului – până la 1 iunie;

[Art.47 al.(1), lit.g) modificată prin LP138 din 17.06.16, MO184-192/01.07.16 art.401; în vigoare 01.07.16]

h) Guvernul aprobă și prezintă Parlamentului rapoartele anuale privind executarea bugetului de stat, a bugetului asigurărilor sociale de stat și a fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală pentru anul bugetar încheiat – până la 1 iunie;

[Art.47 al.(1), lit.h) modificată prin LP138 din 17.06.16, MO184-192/01.07.16 art.401; în vigoare 01.07.16]

i) Parlamentul aprobă rapoartele anuale privind executarea bugetului de stat, a bugetului asigurărilor sociale de stat și a fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală pentru anul bugetar încheiat – până la 15 iulie.

(2) La nivel local, principalele activități și termene-limită ale calendarului bugetar sînt:

a) autoritatea executivă locală elaborează și prezintă consiliului local proiectul bugetului local pe anul următor – până la 20 noiembrie;

b) consiliul local adoptă bugetul local pe anul următor – până la 10 decembrie;

c) autoritatea executivă locală prezintă consiliului local raportul anual privind executarea bugetului local pentru anul bugetar încheiat – până la 15 martie;

d) consiliul local aprobă raportul anual privind executarea bugetului local pentru anul bugetar încheiat – până la 1 aprilie.

(3) Activitățile intermediare ale calendarului bugetar și termenele de realizare ale acestora se stabilesc de către Ministerul Finanțelor.

Secțiunea 2

Elaborarea și aprobarea bugetului

Articolul 48. Cadrul bugetar pe termen mediu

(1) Anual, în conformitate cu calendarul bugetar, Guvernul aprobă cadrul bugetar pe termen mediu și îl prezintă spre informare Parlamentului.

(2) Cadrul bugetar pe termen mediu se elaborează de către Ministerul Finanțelor, în comun cu alte autorități publice responsabile, în conformitate cu principiile și regulile bugetar-fiscale stabilite de prezenta lege.

(3) Cadrul bugetar pe termen mediu cuprinde:

a) cadrul macroeconomic;

b) politica bugetar-fiscală;

c) cadrul macrobugetar;

d) cadrul de cheltuieli.

(4) Cadrul macroeconomic conține informații privind evoluția principalilor indicatori macroeconomici care au implicații asupra bugetului.

(5) Politica bugetar-fiscală include:

a) politica de venituri, inclusiv modificări ale impozitelor și taxelor, precum și politici privind administrarea veniturilor;

b) politica de cheltuieli, inclusiv prioritățile stabilite în baza documentelor de planificare strategică;

c) politica în domeniul datoriei de stat și al datoriei unităților administrativ-teritoriale;

[Art.48 al.(5), lit.c) modificată prin LP242 din 29.12.15, MO20-24/29.01.16 art.48]

d) analiza riscurilor bugetar-fiscale ce pot avea efect substanțial asupra situației bugetar-fiscale.

(6) Cadrul macrobugetar, exprimat în valoare nominală și ca pondere în produsul intern brut, cuprinde:

a) veniturile și cheltuielile totale ale bugetului public național și pe componentele acestuia;

- b) cheltuielile de personal ale bugetului public național și pe componentele acestuia;
- c) soldul primar al bugetului public național;
- d) soldul bugetului public național și al componentelor acestuia;
- e) soldul datoriei de stat și al datoriei unităților administrativ-teritoriale, inclusiv interne și externe;
- f) soldul garanțiilor de stat și al garanțiilor unităților administrativ-teritoriale.

[Art.48 al.(6), lit.e) în redacția LP242 din 29.12.15, MO20-24/29.01.16 art.48]

[Art.48 al.(6), lit.f) modificată prin LP138 din 17.06.16, MO184-192/01.07.16 art.401; în vigoare 01.07.16]

(7) Cadrul de cheltuieli cuprinde limitele sectoriale de cheltuieli ale bugetului public național și pe componentele acestuia, inclusiv transferurile interbugetare.

[Art.47 al.(7) în redacția LP147 din 20.07.18, MO309-320/17.08.18 art.484]

(8) Cadrul bugetar pe termen mediu poate conține și alte informații pe care Ministerul Finanțelor le consideră importante pentru reflectare în acest document.

(9) Informația prezentată în cadrul bugetar pe termen mediu reflectă rezultatele ultimilor doi ani bugetari, rezultatele estimate pentru anul bugetar curent, precum și prognozele pentru trei ani ulteriori.

[Art.49 abrogat prin LP147 din 20.07.18, MO309-320/17.08.18 art.484]

Articolul 50. Circulara privind elaborarea bugetelor anuale

(1) Ministerul Finanțelor emite, anual, în termenul prevăzut de calendarul bugetar, circulara privind elaborarea propunerilor/proiectelor de buget adresată autorităților publice centrale și locale.

(2) Circulara cuprinde particularități specifice privind elaborarea propunerilor/proiectelor de buget pe anul bugetar respectiv.

(3) În baza circularei emise de Ministerul Finanțelor, autoritățile publice centrale și autoritățile executive locale organizează procesul de elaborare a propunerilor/proiectelor de buget și emit circularele corespunzătoare adresate instituțiilor bugetare subordonate.

Articolul 51. Propunerile/proiectele de buget

(1) Autoritățile publice centrale elaborează și prezintă Ministerului Finanțelor, în termenul stabilit de acesta, propuneri pentru elaborarea proiectului bugetului de stat.

(2) Autoritățile publice centrale în domeniul protecției sociale și în domeniul ocrotirii sănătății elaborează, corespunzător, proiectele bugetului asigurărilor sociale de stat și fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală și le prezintă pentru avizare Ministerului Finanțelor, în termenul stabilit de acesta.

(3) Autoritățile executive locale de toate nivelurile întocmesc proiectele bugetelor locale corespunzătoare, iar autoritățile executive locale de nivelul al doilea întocmesc sinteza consolidată a proiectelor bugetelor locale, pe care o prezintă pentru consultare Ministerului Finanțelor, în termenul stabilit de acesta.

(4) Propunerile/proiectele de buget cuprind indicatorii realizați în ultimii doi ani bugetari, rezultatele estimate pentru anul bugetar curent, propunerile de buget pentru anul bugetar viitor și estimările pentru doi ani ulteriori.

(5) Propunerile/proiectele de buget se elaborează și se prezintă în conformitate cu metodologia de planificare a bugetului, având la bază:

a) cadrul macroeconomic, politica bugetar-fiscală, politicile sectoriale, precum și limitele de cheltuieli/transferuri interbugetare, cuprinse în cadrul bugetar pe termen mediu;

b) performanța realizată/asumată în cadrul programelor autorităților publice pe domeniile de competență;

c) particularitățile specifice cuprinse în circulara privind elaborarea bugetelor anuale.

(6) Procedura de elaborare a proiectelor bugetelor locale se reglementează prin Legea privind finanțele publice locale.

Articolul 51¹. Bugetul autorității bugetare independente/autonome

(1) Autoritatea bugetară independentă/autonomă elaborează proiectul de buget în conformitate cu prevederile art. 51 alin. (5) din prezenta lege.

(2) Proiectul bugetului autorității bugetare independente/autonome se aprobă, cu avizul consultativ al Ministerului Finanțelor, de către această autoritate și se înaintează Guvernului, în termenul prevăzut de calendarul bugetar, pentru a fi inclus în proiectul bugetului de stat care va fi prezentat Parlamentului spre adoptare.

(3) Autoritatea bugetară independentă/autonomă prezintă Parlamentului, după caz, obiecțiile la proiectul de buget aprobat de către Guvern pentru soluționarea divergențelor.

[Art.51¹ introdus prin LP147 din 20.07.18, MO309-320/17.08.18 art.484]

Articolul 52. Examinarea și consultarea propunerilor/ proiectelor de bugete

(1) Propunerile de buget ale autorităților publice centrale și ale autorităților bugetare independente/autonome, proiectul bugetului asigurărilor sociale de stat, proiectul fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală și sintezele consolidate ale proiectelor bugetelor locale de nivelul întâi și al doilea se examinează de către Ministerul Finanțelor.

[Art.52 al.(1) modificat prin LP147 din 20.07.18, MO309-320/17.08.18 art.484]

[Art.52 al.(1) modificat prin LP138 din 17.06.16, MO184-192/01.07.16 art.401; în vigoare 01.07.16]

(2) Rezultatele examinării propunerilor/proiectelor de buget se supun consultării cu autoritățile publice corespunzătoare, în conformitate cu procedura stabilită de Ministerul Finanțelor.

(3) Dacă propunerile de buget nu respectă cerințele specificate la art. 51 alin. (5), Ministerul Finanțelor respinge propunerile de buget și solicită ajustarea lor în termenul stabilit de acesta.

(4) Dacă autoritățile publice centrale nu aliniază propunerea de buget la cerințele necesare în termenul stabilit, Ministerul Finanțelor este în drept să ajusteze unilateral propunerea de buget cu includerea ulterioară în proiectul legii bugetare anuale.

(5) Divergențele autorităților publice centrale, nesoluționate în cadrul consultărilor bugetare la Ministerul Finanțelor se soluționează în cadrul examinării proiectului legii bugetare anuale la Guvern, iar în cazul autorităților bugetare independente/autonome – în cadrul examinării proiectului legii bugetare anuale la Parlament.

[Art.52 al.(5) modificat prin LP147 din 20.07.18, MO309-320/17.08.18 art.484]

(6) Procesul de examinare și consultare a propunerilor la proiectele bugetelor locale se reglementează prin Legea privind finanțele publice locale.

Articolul 53. Legile bugetare anuale

(1) Ministerul Finanțelor, autoritățile publice centrale în domeniul protecției sociale și în domeniul ocrotirii sănătății elaborează, corespunzător, proiectele legii anuale a bugetului de stat, a bugetului asigurărilor sociale de stat și a fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală și le prezintă Guvernului spre examinare în termenul prevăzut de calendarul bugetar.

(2) Legile bugetare anuale conțin prevederi generale privind aprobarea indicatorilor principali ai bugetelor corespunzătoare și reglementări specifice anului bugetar respectiv, precum și anexe.

(3) Anexele la legea bugetului de stat cuprind:

a) indicatorii generali și sursele de finanțare ale bugetului de stat;

b) componența veniturilor bugetului de stat;

c) bugetele autorităților publice centrale și bugetele autorităților bugetare independente/autonome;

[Art.53 al.(3), lit.c) modificată prin LP147 din 20.07.18, MO309-320/17.08.18 art.484]

d) transferurile către bugetele locale, inclusiv investițiile capitale;

e) alte date relevante.

(4) Anexele la legea bugetului asigurărilor sociale de stat cuprind:

a) sinteza bugetului asigurărilor sociale de stat;

b) programele de cheltuieli ale bugetului asigurărilor sociale de stat;

c) alte date relevante.

(5) Anexele la legea fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală cuprind:

a) sinteza fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală;

b) programele de cheltuieli ale fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală;

c) alte date relevante.

(6) Nota informativă la proiectul legii bugetare anuale cuprinde informații de fundamentare a proiectului de buget, inclusiv performanța în cadrul programelor incluse în buget, factorii care au influențat alocarea resurselor, precum și explicații privind eventualele abateri de la limitele de cheltuieli aprobate în cadrul bugetar pe termen mediu. Informația prezentată în nota informativă la proiectul de buget reflectă rezultatele ultimilor doi ani bugetari, rezultatele estimate pentru anul bugetar curent, indicatorii planificați pentru anul bugetar viitor și estimările pentru cel puțin doi ani

ulteriori.

(7) Bugetele se prezintă spre aprobare conform clasificății organizaționale și clasificății programelor, precum și conform clasificății economice pentru asigurarea controlului anumitor indicatori bugetari din partea Parlamentului.

(8) Guvernul examinează și aprobă proiectele legilor bugetare anuale și le prezintă Parlamentului în termenul prevăzut de calendarul bugetar.

Articolul 54. Examinarea și adoptarea legilor bugetare anuale

(1) Parlamentul examinează și adoptă legea bugetului de stat, legea bugetului asigurărilor sociale de stat și legea fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală pe anul respectiv în termenul prevăzut de calendarul bugetar.

(2) Responsabilă de examinarea proiectelor legilor bugetare anuale în Parlament este comisia permanentă a Parlamentului în domeniul bugetului și finanțelor.

(3) Legile bugetare anuale se examinează și se adoptă în două lecturi:

a) prima lectură: se audiază raportul privind proiectul bugetului, se examinează și se aprobă indicatorii generali ai bugetului (veniturile, cheltuielile și soldul bugetului);

b) a doua lectură: proiectul legii se examinează și se votează pe articole sau, după caz, în ansamblu.

(4) Modificările propuse de Parlament la proiectele legilor bugetare anuale trebuie să fie conforme principiilor și regulilor bugetar-fiscale stabilite de prezenta lege.

Articolul 55. Deciziile bugetare anuale

(1) Autoritățile executive locale elaborează proiectele de decizii bugetare anuale în conformitate cu reglementările specifice stabilite prin Legea privind finanțele publice locale și le prezintă spre aprobare consiliilor locale corespunzătoare în termenul prevăzut de calendarul bugetar.

(2) Formatul de prezentare a deciziilor bugetare anuale este similar formatului de prezentare a legii bugetului de stat pe anul respectiv, prevăzut la art. 53.

[Art.55 al.(2) modificat prin LP138 din 17.06.16, MO184-192/01.07.16 art.401; în vigoare 01.07.16]

(3) La aprobarea bugetelor locale autoritățile administrației publice locale de toate nivelurile sînt obligate să respecte limitele de transferuri interbugetare.

(4) Consiliile locale examinează și adoptă deciziile bugetare anuale în termenul prevăzut de calendarul bugetar.

(5) În termen de 30 de zile de la data publicării legii bugetului de stat pe anul respectiv sau a legii privind modificarea acesteia, autoritățile administrației publice locale de toate nivelurile aduc bugetele corespunzătoare aprobate sau, după caz, modificate în concordanță cu prevederile legii menționate.

[Art.55 al.(5) în redacția LP147 din 20.07.18, MO309-320/17.08.18 art.484]

(6) În caz de nerespectare a prevederilor alin. (5), efectuarea transferurilor cu destinație generală la bugetele locale respective se suspendă pînă la efectuarea ajustărilor corespunzătoare.

Articolul 56. Intrarea în vigoare și publicarea legilor/deciziilor bugetare anuale

Legile/deciziile bugetare anuale intră în vigoare la 1 ianuarie a anului bugetar sau la data indicată în text, care nu trebuie să preceadă data publicării.

Articolul 57. Bugetul provizoriu

(1) Dacă legea/decizia bugetară anuală nu este adoptată cu cel puțin trei zile înainte de expirarea anului bugetar, administratorul de buget emite dispoziția privind aplicarea bugetului provizoriu.

(2) Bugetul provizoriu se formează și se execută în corespundere cu prevederile legii/deciziei bugetare din anul precedent, luînd în considerare modificările operate pe parcursul anului și ținînd cont de următoarele particularități:

a) excluderea sau reducerea volumului programelor de cheltuieli finalizate sau care urmează a fi finalizate în anul bugetar curent;

b) stabilirea soldului bugetului la un nivel ce nu va depăși valoarea acestuia aprobată în buget pe anul precedent;

c) aprobarea volumului transferurilor la nivelul celor prevăzute în bugetul de la care se efectuează aceste transferuri.

[Art.57 al.(2), lit.c) introdusă prin LP147 din 20.07.18, MO309-320/17.08.18 art.484]

(3) În perioada aplicării bugetului provizoriu nu se permite efectuarea cheltuielilor pentru acțiuni

sau măsuri noi comparativ cu anul precedent.

(4) Finanțarea cheltuielilor bugetului provizoriu se efectuează cu respectarea procedurilor generale privind executarea bugetului. Excepție fac cheltuielile legate de serviciul datoriei de stat/datoriei unităților administrativ-teritoriale, care se efectuează în conformitate cu angajamentele asumate.

(5) Valabilitatea bugetului provizoriu încetează odată cu punerea în aplicare a legilor/deciziilor bugetare anuale.

(6) Toate operațiunile efectuate în contul bugetului provizoriu se transferă în contul bugetului adoptat pe anul curent.

Articolul 58. Repartizarea bugetului adoptat

(1) După publicarea legii bugetului de stat pe anul respectiv, Ministerul Finanțelor comunică autorităților publice centrale limitele anuale de alocații bugetare, repartizate pe nivele agregate ale clasificății economice, iar autorităților administrației publice locale – transferurile de la bugetul de stat către bugetele locale.

(2) În termen de 15 zile de la data publicării legilor/deciziilor bugetare anuale, autoritățile/instituțiile bugetare, inclusiv Casa Națională de Asigurări Sociale și Compania Națională de Asigurări în Medicină, asigură repartizarea alocațiilor bugetare în conformitate cu metodologia stabilită de Ministerul Finanțelor.

(3) Bugetele repartizate ale autorităților/instituțiilor bugetare servesc drept temei pentru inițierea executării bugetului.

Articolul 59. Prognozele trimestriale și monitorizarea indicatorilor bugetari

(1) În termen de o lună de la începutul anului bugetar, Ministerul Finanțelor elaborează și aprobă prognoze trimestriale ale veniturilor, cheltuielilor și soldului bugetului public național și ale componentelor acestuia.

(2) Pe parcursul anului bugetar, Ministerul Finanțelor monitorizează executarea bugetelor în raport cu prognozele trimestriale prevăzute la alin. (1) și întreprinde măsuri în vederea respectării nivelului aprobat al soldului bugetar.

Articolul 60. Redistribuirea alocațiilor bugetare

(1) Pe parcursul anului bugetar, redistribuirea alocațiilor aprobate prin legea anuală a bugetului de stat se permite:

a) cu acordul Guvernului – între autoritățile publice centrale (cu excepția celor independente) și între programele unei autorități, pînă la 10 la sută din volumul alocațiilor bugetare aprobate;

b) cu acordul Ministerului Finanțelor – între categoriile economice în cadrul unei autorități publice centrale, fără majorarea cheltuielilor de personal și fără modificarea cheltuielilor pentru investiții capitale și a transferurilor interbugetare;

c) autorităților publice centrale și, după caz, instituțiilor bugetare subordonate – în cazul altor redistribuiri decît cele prevăzute la lit. a) și b) care nu afectează limitele de alocații bugetare stabilite.

(2) Limita prevăzută la alin. (1) lit. a) nu se aplică în cazul repartizării alocațiilor fondurilor de urgență și altor alocații centralizate aprobate în buget.

(3) Redistribuirea alocațiilor aprobate prin legea bugetului asigurărilor sociale de stat sau prin legea fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală se efectuează în condițiile alin. (1) lit. a).

(4) Redistribuirea alocațiilor bugetare conform alin. (1)–(3) se efectuează pînă la 30 noiembrie a anului bugetar.

(5) Competențele privind redistribuirea alocațiilor bugetelor locale în cadrul deciziei bugetare anuale se stabilesc prin Legea privind finanțele publice locale.

(6) Se interzice redistribuirea ulterioară a alocațiilor repartizate din fondurile de rezervă și de intervenție.

Articolul 61. Modificarea legii/deciziei bugetare anuale

(1) Dacă pe parcursul anului se atestă tendințe de înrăutățire a soldului bugetului și/sau apare necesitatea revizuirii cheltuielilor bugetare, administratorul de buget lansează procedura de modificare a bugetului corespunzător.

(2) Autoritățile/instituțiile bugetare pot înainta propuneri de modificare a bugetelor în modul și în termenul stabilit de administratorii bugetelor de la care acestea se finanțează.

(3) Procedurile de elaborare, prezentare și adoptare a legilor/deciziilor privind modificarea

bugetelor sînt similare celor pentru legile/deciziile bugetare anuale.

(4) Orice propunere de modificare a legilor/deciziilor bugetare anuale trebuie să fie însoțită de o notă informativă, care va cuprinde concluziile privind executarea bugetului respectiv în perioada precedentă și estimările privind executarea scontată a bugetului pînă la finele anului bugetar în curs, precum și impactul financiar al modificărilor pentru următorii trei ani.

(5) În cadrul unui an bugetar pot fi efectuate, de regulă, cel mult două modificări ale bugetelor componente ale bugetului public național, care se adoptă, de regulă, nu mai degrabă de 1 iulie și nu mai tîrziu de 15 noiembrie, cu excepția cazurilor prevăzute la art. 69 alin. (4).

[Art.61 al.(5) modificat prin LP147 din 20.07.18, MO309-320/17.08.18 art.484]

Secțiunea 3

Executarea bugetului

Articolul 62. Contul unic trezorerial

(1) Încasările la și plățile de la bugetele componente ale bugetului public național în monedă națională se efectuează prin virament prin contul unic trezorerial, iar cele în valută străină – prin conturi deschise în Banca Națională a Moldovei și instituțiile financiare, în conformitate cu legislația valutară.

(2) Administratorii de bugete pot angaja/acorda, în bază contractuală, împrumuturi cu scadență în același an bugetar de la/bugetele componente ale bugetului public național, gestionate prin contul unic trezorerial, destinate acoperirii decalajelor temporare de casă.

[Art.62 al.(2) modificat prin LP147 din 20.07.18, MO309-320/17.08.18 art.484]

(3) Administratorii de bugete pot angaja, în bază contractuală, de la instituții financiare împrumuturi destinate acoperirii decalajelor temporare de casă cu scadență în același an bugetar.

(4) Soldul mijloacelor bănești temporar libere, gestionate prin contul unic trezorerial, poate fi plasat sub formă de depozite la Banca Națională a Moldovei și în valori mobiliare de stat.

[Art.62 al.(4) modificat prin LP147 din 20.07.18, MO309-320/17.08.18 art.484]

[Art.62 al.(4) în redacția LP138 din 17.06.16, MO184-192/01.07.16 art.401; în vigoare 01.07.16]

(5) Se interzice autorităților/instituțiilor bugetare:

a) să deschidă conturi bancare pentru efectuarea operațiunilor de încasări și plăți prin instituțiile financiare, cu excepția cardurilor de plată de afaceri (business), deschise cu autorizația Ministerului Finanțelor pentru acoperirea cheltuielilor ce țin de delegarea în interes de serviciu peste hotare a conducătorilor de rang înalt ai autorităților publice centrale. Modul de deschidere și gestionare a cardurilor de plată de afaceri (business) se stabilește de către Ministerul Finanțelor;

b) să acorde/contracteze împrumuturi.

[Art.62 al.(5) în redacția LP147 din 20.07.18, MO309-320/17.08.18 art.484]

[Art.62 al.(6) abrogat prin LP138 din 17.06.16, MO184-192/01.07.16 art.401; în vigoare 01.07.16]

(7) Ministerul Finanțelor, Casa Națională de Asigurări Sociale și Compania Națională de Asigurări în Medicină pot angaja prestatori de servicii de plată, care activează pe teritoriul Republicii Moldova, pentru efectuarea unor operațiuni ce țin de executarea de casă a bugetelor.

[Art.62 al.(7) modificat prin LP147 din 20.07.18, MO309-320/17.08.18 art.484]

(8) Procedura de selectare a băncilor comerciale, ca prestatori de servicii de plată, pentru efectuarea operațiunilor ce țin de executarea de casă a bugetelor se face o dată la trei ani în conformitate cu legislația privind achizițiile publice.

[Art.62 al.(8) modificat prin LP147 din 20.07.18, MO309-320/17.08.18 art.484]

(9) Mijloacele financiare permise de la bugetele componente ale bugetului public național de către autoritățile/instituțiile publice la autogestione, întreprinderile de stat și societățile pe acțiuni ai căror fondatori/acționari sînt autoritățile publice centrale și locale, în baza listei acestora aprobate în legea bugetară anuală, se gestionează prin contul unic trezorerial.

[Art.62 al.(9) introdus prin LP138 din 17.06.16, MO184-192/01.07.16 art.401; în vigoare 01.07.16]

(10) Ministerul Finanțelor poate utiliza temporar soldurile de mijloace financiare din conturile entităților specificate la alin. (9), deschise în contul unic trezorerial, pentru acoperirea decalajelor temporare de casă ale bugetului de stat, cu rambursarea acestora în termen de 180 de zile de la data efectuării împrumutului și fără a afecta plățile entităților respective.

[Art.62 al.(10) introdus prin LP138 din 17.06.16, MO184-192/01.07.16 art.401; în vigoare 01.07.16]

(11) Se interzice împrumutul mijloacelor financiare, acordate cu destinație conform acordurilor de finanțare, din resursele aferente proiectelor finanțate din surse externe.

[Art.62 al.(11) introdus prin LP267 din 09.12.16, MO459-471/23.12.16 art.920]

Articolul 63. Executarea de casă a bugetului

(1) Încasările bugetelor componente ale bugetului public național și plățile bugetului de stat și ale bugetelor locale se efectuează prin sistemul trezorerial conform metodei de casă.

(2) Evidența încasărilor și plăților bugetare prin sistemul trezorerial se asigură prin conturi trezoreriale bazate pe clasificăția bugetară și pe planul de conturi contabile.

Articolul 64. Prognoza și managementul lichidităților

(1) În termen de 30 de zile de la data adoptării legilor/deciziilor bugetare anuale, dar nu mai târziu de 1 ianuarie a anului bugetar, administratorii de bugete elaborează, în conformitate cu metodologia stabilită de Ministerul Finanțelor, prognozele de lichidități ale bugetelor corespunzătoare pe an cu repartizare lunară.

(2) Prognozele menționate la alin. (1) al prezentului articol se actualizează periodic, cu respectarea nivelului trimestrial al soldului bugetar, stabilit în condițiile art. 59.

Articolul 65. Încasările bugetare

(1) Colectarea veniturilor și a altor încasări aprobate în bugetele componente ale bugetului public național se asigură de către administratorii de venituri stabiliți prin actele normative care instituie aceste venituri.

(2) În cazul în care legislația nu prevede autoritatea responsabilă de administrarea anumitor venituri bugetare, Ministerul Finanțelor desemnează administratorii veniturilor bugetare respective.

(3) Toate plățile calculate, dar netransferate la bugetele componente ale bugetului public național pînă la data încheierii anului bugetar se încasează în contul bugetelor respective pe anul viitor.

Articolul 66. Gestionarea angajamentelor

(1) Autoritățile/instituțiile bugetare sînt responsabile pentru asumarea, achitarea, evidența și raportarea angajamentelor, în conformitate cu legislația care reglementează achizițiile publice și cu alte acte normative.

(2) Asumarea angajamentelor de către autoritățile/instituțiile bugetare se permite doar în scopurile și în limitele alocațiilor bugetare, luînd în considerare datoriile înregistrate la finele anului precedent.

[Art.66 al.(2) modificat prin LP147 din 20.07.18, MO309-320/17.08.18 art.484]

(3) Se permite asumarea angajamentelor multianuale pe o perioadă de pînă la trei ani pentru obiectele de investiții capitale, în limitele cheltuielilor prognozate în acest scop pe anii respectivi. Valoarea angajamentelor multianuale se ajustează anual în corespundere cu alocațiile bugetare aprobate în acest scop pe anul bugetar respectiv.

(3¹) Se permite asumarea angajamentelor multianuale pe o perioadă de pînă la 5 ani, în cazul achizițiilor de servicii sociale de alimentație în sistemul de educație, cu stipularea în cadrul contractului a obligației operatorului economic de a dota cantinele instituțiilor de învățămînt cu utilajul și echipamentul necesar bunei funcționări, precum și de a asigura reparația spațiilor destinate cantinelor instituțiilor de învățămînt.

[Art.66 al.(3¹) introdus prin LP284 din 29.11.18, MO1-5/04.01.19 art.18; în vigoare 04.01.19]

(4) Autoritățile/instituțiile bugetare sînt obligate să revadă relațiile contractuale cu furnizorii de mărfuri și servicii și să reducă cheltuielile dacă pe parcursul anului bugetar alocațiile bugetare au fost diminuate ca urmare a modificării bugetului.

(5) Se interzice încheierea de către autoritățile/instituțiile bugetare a contractelor cu efectuarea plăților anticipate (avans) pentru achiziționarea mărfurilor, serviciilor și lucrărilor, cu excepția:

a) lucrărilor de construcții și reparații capitale, a căror valoare nu depășește 10 la sută din limita anuală stabilită pe obiectiv în scopul organizării proceselor tehnologice și procurării de materiale și utilaj, în cazul în care contractele de antrepriză încheiate între beneficiari și antreprenori prevăd astfel, cu confirmarea ulterioară a sumelor plătite prin volume de lucrări executate efectiv pe parcursul anului de gestiune;

b) mărfurilor, serviciilor și lucrărilor care nu cad sub incidența Legii privind achizițiile publice.

[Art.66 al.(5) introdus prin LP138 din 17.06.16, MO184-192/01.07.16 art.401; în vigoare 01.07.16]

Articolul 67. Plățile bugetare

(1) În procesul executării bugetelor, autoritățile/instituțiile bugetare efectuează plăți în limitele

alocațiilor bugetare aprobate și în conformitate cu prognozele de lichidități ale bugetelor.

(1¹) Autoritățile/instituțiile bugetare vor efectua plăți în limitele alocațiilor bugetare aprobate după stingerea datoriilor cu termen de achitare expirat.

[Art.67 al.(1¹) introdus prin LP147 din 20.07.18, MO309-320/17.08.18 art.484]

(2) Finanțarea cheltuielilor se efectuează pe măsura încasării mijloacelor bănești la conturile bugetului, cu respectarea următoarelor priorități:

a) onorarea angajamentelor de deservire a datoriei de stat/datoriei unităților administrativ-teritoriale;

b) cheltuielile de personal, de achitare a burselor, a pensiilor, a indemnizațiilor, a compensațiilor, a alocațiilor și a ajutoarelor sociale;

b¹) cheltuielile pentru asigurarea obligatorie de asistență medicală a categoriilor de persoane pentru care, conform legislației, Guvernul are calitatea de asigurat;

[Art.67 al.(2), lit.b¹) introdusă prin LP89 din 14.05.15, MO139-143/05.06.15 art.257]

c) cheltuielile pentru resursele termoelectrice;

d) cheltuielile din fondurile de urgență.

(3) La efectuarea altor cheltuieli decât cele stipulate la alin.(2), prioritățile de cheltuieli se stabilesc de către conducătorul autorității/instituției bugetare.

(4) Plățile legate de serviciul datoriei, inclusiv pentru obligațiunile provenite din acordarea garanțiilor, se efectuează în termenele și în condițiile angajamentelor asumate, indiferent de suma aprobată în buget pentru acest scop.

(4¹) Plățile legate de cumpărarea de către stat, în conformitate cu art. 541 din Legea nr. 121/2007 privind administrarea și deținatizarea proprietății publice, a acțiunilor emise de băncile de importanță sistemică prin decizia organului executiv al băncii ca urmare a anulării acțiunilor neînstrăinate ale foștilor deținători asupra cărora au devenit incidente prevederile legislației aferente activității bancare se efectuează indiferent de faptul dacă sînt sau nu prevăzute mijloace pentru acest scop în legea bugetului de stat pentru anul în curs.

[Art.67 al.(4¹) introdus prin LP274 din 15.12.17, MO464-470/29.12.17 art.802]

(5) Toate plățile executate pînă la data încheierii anului bugetar, indiferent de perioada pentru care acestea se efectuează, se înregistrează și se reflectă în evidența contabilă ca plăți ale anului bugetar curent.

(6) Datoriile autorităților/instituțiilor bugetare din anii precedenți se achită de către acestea din contul și în limita bugetelor autorităților/instituțiilor respective aprobate pe anul bugetar curent.

Articolul 68. Plățile în baza documentelor executorii

(1) Documentele executorii privind dezafectarea incontestabilă a mijloacelor bănești din contul bugetelor componente ale bugetului public național, precum și din contul autorităților/instituțiilor bugetare, se prezintă obligatoriu de către creditor direct administratorilor de bugete și/sau, după caz, autorităților/instituțiilor bugetare respective după rămînerea definitivă a hotărîrii judecătorești.

[Art.68 al.(1) modificat prin LP212 din 01.12.17, MO1-6/05.01.18 art.4]

[Art.68 al.(1) sintagma „doar după rămînerea irevocabilă a hotărîrii judecătorești” declarată neconstituțională prin HCC32 din 17.11.16, MO40-49/10.02.17 art.9; în vigoare 17.11.16]

(2) În cazul neexecutării documentului executoriu emis în baza unei hotărîri judecătorești definitive în termen de 3 luni de la data prezentării acestuia, creditorul poate solicita executorului judecătoresc inițierea executării silită, conform procedurii stabilite de Codul de executare.

[Art.68 al.(2) modificat prin LP212 din 01.12.17, MO1-6/05.01.18 art.4]

[Art.68 al.(2) sintagma „în baza unei hotărîri judecătorești irevocabile” declarată neconstituțională prin HCC32 din 17.11.16, MO40-49/10.02.17 art.9; în vigoare 17.11.16]

(2¹) Recursul declarat împotriva hotărîrii judecătorești definitive privind dezafectarea incontestabilă a mijloacelor bănești din contul bugetelor componente ale bugetului public național și din contul autorităților/instituțiilor bugetare suspendă termenul de executare a hotărîrii judecătorești prevăzut la alin. (2).

[Art.68 al.(2¹) introdus prin LP212 din 01.12.17, MO1-6/05.01.18 art.4]

(3) Plățile pentru executarea silită a sumelor adjudecate conform documentelor executorii se efectuează în limita bugetului aprobat al autorității/ instituției bugetare.

(4) Suma plăților pentru executare silită nu poate depăși 20 la sută din bugetul aprobat al

autorității/instituției bugetare pe anul respectiv.

(4¹) Ordinul incaso, emis de executorul judecătoresc, se execută în decurs de 10 zile lucrătoare din momentul recepționării.

[Art.68 al.(4¹) modificat prin LP147 din 20.07.18, MO309-320/17.08.18 art.484]

[Art.68 al.(4¹) introdus prin LP138 din 17.06.16, MO184-192/01.07.16 art.401; în vigoare 01.07.16]

(4²) Onorariul executorului judecătoresc pentru executarea silită a documentului executoriu va fi calculat în conformitate cu Codul de executare, dar nu va depăși 5 000 de lei.

[Art.68 al.(4²) introdus prin LP138 din 17.06.16, MO184-192/01.07.16 art.401; în vigoare 01.07.16]

(4³) Actele de executare silită ale executorului judecătoresc care nu corespund prevederilor legale în vigoare și/sau nu sînt însoțite de documentul executoriu în original și de dovada expirării termenului prevăzut la alin. (2) se restituie fără executare.

[Art.68 al.(4³) introdus prin LP138 din 17.06.16, MO184-192/01.07.16 art.401; în vigoare 01.07.16]

(5) Pentru documentele executorii care au parvenit prin intermediul executorului judecătoresc cu încălcarea procedurii stabilite la alin. (1) al prezentului articol, debitorul va fi scutit de plata onorariului și a altor cheltuieli de executare prevăzute la art. 36–41 din Codul de executare.

Articolul 69. Blocarea alocațiilor bugetare

(1) În procesul executării bugetului, administratorii de bugete sînt autorizați să blocheze temporar anumite alocații de la bugetul respectiv, cu excepția plăților pentru deservirea datoriei de stat/datoriei unităților administrativ-teritoriale, în următoarele situații:

[Art.69 al.(1) modificat prin LP242 din 29.12.15, MO20-24/29.01.16 art.48]

a) dacă analiza executării scontate a bugetelor atestă înrăutățirea nivelului soldului bugetar, aprobat prin legea/decizia bugetară anuală și stabilit ca prognoze trimestriale în baza art. 59;

b) dacă limitele de alocații în proiectul bugetului care urmează a fi aprobat sînt mai mici decît cele din bugetul provizoriu care se execută;

c) dacă sînt inițiate propuneri de reducere a alocațiilor fie prin redistribuire, fie prin modificarea bugetului.

(2) În perioada de blocare temporară a alocațiilor, autoritățile/instituțiile bugetare nu își pot asuma noi angajamente de cheltuieli.

(3) Blocarea alocațiilor poate fi efectuată pe o perioadă ce nu depășește 60 de zile, cu informarea autorităților/instituțiilor bugetare și a Guvernului sau, după caz, a consiliilor locale despre circumstanțele ce au determinat această acțiune.

(4) În cazul în care acțiunile aferente blocării alocațiilor nu asigură menținerea soldului bugetar în limitele stabilite de legea/decizia bugetară anuală, administratorii de bugete, în termen de cel puțin 20 de zile pînă la expirarea perioadei de blocare, întocmesc și prezintă proiectul legii/deciziei privind modificarea bugetului respectiv.

(5) Blocarea alocațiilor efectuată în condițiile alin. (1) se aplică pînă la adoptarea legii/deciziei privind modificarea bugetelor respective.

Articolul 70. Încheierea anului bugetar

(1) În ultima zi lucrătoare a anului bugetar nu se efectuează operațiuni de încasări și plăți, ci doar operațiuni interne și de încheiere a anului bugetar.

[Art.70 al.(1) modificat prin LP147 din 20.07.18, MO309-320/17.08.18 art.484]

(2) La data încheierii anului bugetar alocațiile bugetare nevalorificate, precum și soldurile de mijloace bănești din conturile trezoreriale ale autorităților/instituțiilor bugetare se închid, cu excepția soldurilor proiectelor finanțate din surse externe.

(3) În cazul instituțiilor bugetare amplasate peste hotarele țării, soldurile mijloacelor bănești înregistrate în conturile acestora la data încheierii anului bugetar se utilizează în anul bugetar următor în contul finanțării de la buget a alocațiilor aprobate.

[Art.70 al.(3) în redacția LP147 din 20.07.18, MO309-320/17.08.18 art.484]

(4) Soldurile de mijloace bănești din conturile bugetelor componente ale bugetului public național, înregistrate la data încheierii anului bugetar, sînt tranzitorii pe anul bugetar următor și sînt accesibile spre utilizare la acoperirea deficitului în limitele prevăzute de legile/deciziile bugetare anuale.

(5) Dacă la finele anului bugetar volumul real înregistrat al deficitului bugetului asigurărilor sociale de stat, cu excepția transferurilor de la bugetul de stat pentru prestații de asistență socială, este mai mic decât volumul transferurilor primite de la bugetul de stat pentru acoperirea insuficienței de venituri ale bugetului asigurărilor sociale de stat, Casa Națională de Asigurări Sociale va restitui diferența la bugetul de stat în primul trimestru al anului bugetar viitor, în baza raportului anual privind executarea bugetului.

Secțiunea 4

Evidența contabilă și raportarea bugetului

Articolul 71. Evidența contabilă în sistemul bugetar

(1) Evidența contabilă în sistemul bugetar se organizează în baza Legii contabilității și în conformitate cu planul de conturi contabile și cu metodologia elaborată și aprobată de către Ministerul Finanțelor.

(2) Evidența încasărilor și plăților bugetului asigurărilor sociale de stat și ale fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală se asigură în baza planurilor de conturi contabile proprii, cu utilizarea sistemelor informaționale specifice domeniilor de activitate.

Articolul 72. Rapoartele periodice privind executarea bugetelor

(1) Ministerul Finanțelor, Casa Națională de Asigurări Sociale și Compania Națională de Asigurări în Medicină întocmesc și publică lunar rapoarte privind executarea bugetelor pe care le administrează.

(2) Autoritățile executive locale întocmesc și publică rapoarte privind executarea bugetelor locale, în conformitate cu periodicitatea și cerințele stabilite de Legea privind finanțele publice locale.

(3) Raportul privind executarea bugetului public național se întocmește și se publică lunar de către Ministerul Finanțelor.

(4) Guvernul prezintă Parlamentului raportul semianual privind executarea bugetului public național și a componentelor acestuia în termenul prevăzut de calendarul bugetar.

(5) Modul de întocmire și de prezentare a rapoartelor privind executarea bugetelor componente ale bugetului public național se stabilește de Ministerul Finanțelor.

Articolul 73. Rapoartele anuale privind executarea bugetelor

(1) Rapoartele anuale privind executarea bugetului de stat, a bugetului asigurărilor sociale de stat și a fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală se întocmesc de administratorii bugetelor respective și se prezintă Guvernului, iar ulterior Parlamentului spre aprobare, în termenele prevăzute de calendarul bugetar.

(2) Rapoartele prezentate de Guvern se examinează de către Parlament și se aprobă în termenul prevăzut de calendarul bugetar.

(3) Rapoartele anuale privind executarea bugetelor locale pentru anul bugetar încheiat se întocmesc de către autoritățile executive locale și se aprobă de către consiliile locale în termenul prevăzut de calendarul bugetar.

(4) Rapoartele anuale privind executarea bugetelor se prezintă în format comparabil cu formatul bugetelor aprobate și cuprind:

a) caracteristicile cadrului macroeconomic în anul respectiv, dinamica și tendințele indicatorilor în comparație cu anii precedenți;

b) evaluarea implementării măsurilor de politici bugetar-fiscale în raport cu asumările prevăzute în buget;

[Art.73 al.(4), lit.b) modificată prin LP147 din 20.07.18, MO309-320/17.08.18 art.484]

c) nivelul de executare a veniturilor, a cheltuielilor și a surselor de finanțare în raport cu indicatorii planificați, cu executarea din anul precedent și cu explicarea cauzelor devierilor;

d) explicații la modificările bugetare efectuate pe parcursul anului;

e) nivelul datoriei de stat/datoriei unităților administrativ-teritoriale în raport cu limitele stabilite;

f) nivelul de realizare a performanței în cadrul programelor;

g) alte informații relevante.

(5) La examinarea și prezentarea în Parlament a rapoartelor anuale privind executarea bugetului de stat, a bugetului asigurărilor sociale de stat și a fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală participă autoritățile publice centrale de specialitate, care prezintă rapoarte privind implementarea programelor și performanța realizată în domeniile de competență.

(6) După aprobarea de către Parlament/consiliile locale, rapoartele anuale se publică în modul și în

termenul stabilit de legislație.

Articolul 74. Rapoartele financiare

Autoritățile/instituțiile bugetare, inclusiv Casa Națională de Asigurări Sociale și Compania Națională de Asigurări în Medicină, întocmesc și prezintă rapoarte financiare în baza Legii contabilității și în conformitate cu termenele și cerințele stabilite de Ministerul Finanțelor.

Capitolul V

MONITORINGUL FINANCIAR

Articolul 75. Obiectul monitoringului financiar

Monitoringului financiar se supun:

- a) autoritățile/instituțiile publice la autogestiune, cu excepția celor responsabile exclusiv față de Parlament;
- b) întreprinderile de stat/municipale și societățile comerciale cu capital integral sau majoritar public.

Articolul 76. Responsabilitatea pentru monitoringul financiar

(1) Monitoringul financiar al activității autorităților publice la autogestiune, întreprinderilor de stat și societăților comerciale cu capital integral sau majoritar de stat se efectuează de către Ministerul Finanțelor.

(2) Organele centrale de specialitate ale administrației publice și alte autorități administrative asigură supravegherea activității și eficiența utilizării patrimoniului instituțiilor publice la autogestiune, întreprinderilor de stat și societăților comerciale cu capital integral sau majoritar de stat, care activează în domeniul de competență al acestora.

(3) Monitoringul financiar al activității instituțiilor publice la autogestiune, întreprinderilor municipale și societăților comerciale în care autoritățile administrației publice locale au calitatea de fondator sau dețin cota majoritară în capitalul social se efectuează de către autoritățile administrației publice locale.

(4) Procedurile și cerințele specifice privind efectuarea monitoringului financiar al activității autorităților publice la autogestiune, întreprinderilor de stat/municipale și societăților comerciale cu capital integral sau majoritar public se elaborează de către Ministerul Finanțelor, în comun cu organul abilitat cu administrarea și deținatizarea patrimoniului public, și se aprobă de Guvern.

(5) Rezultatele monitoringului financiar se prezintă autorităților publice competente și Guvernului și se iau în considerare în procesul de luare a deciziilor privind administrarea și deținatizarea patrimoniului public.

[Art.76 în redacția LP138 din 17.06.16, MO184-192/01.07.16 art.401; în vigoare 01.07.16]

Capitolul VI

CONTROLUL FINANCIAR ȘI AUDITUL PUBLIC EXTERN

Articolul 77. Controlul financiar public intern

(1) Activitățile efectuate în cadrul procesului bugetar și operațiunile legate de gestionarea finanțelor publice de către autoritățile/instituțiile bugetare sînt obiect al controlului financiar public intern.

(2) Principiile și modul de organizare a sistemului de management financiar și de control, a activității de audit intern, precum și a funcției de coordonare și armonizare centralizată în domeniul controlului financiar public intern, se reglementează prin legislația privind controlul financiar public intern.

Articolul 78. Inspectarea financiară

(1) Inspectarea financiară se efectuează de către autoritatea administrativă responsabilă din subordinea Ministerului Finanțelor, în baza regulamentului aprobat de către Guvern.

(2) În cadrul inspectării financiare se verifică activitatea economico-financiară, inclusiv prin investigări operative și analize documentare efectuate în baza informațiilor privind eventuale încălcări ale legislației sau fraude în gestionarea și utilizarea resurselor bugetare, în administrarea patrimoniului public, raportarea datoriei sectorului public, în calcularea profitului net al întreprinderilor de stat/municipale și al societăților comerciale cu cota de participare a statului, precum și a dividendelor și a defalcărilor la buget ale unei părți a profitului net al acestora.

(3) Inspectării financiare pot fi supuse:

- a) autoritățile/instituțiile bugetare;
- b) autoritățile/instituțiile publice la autogestiune și autoritățile bugetare independente – pe aspecte ale corectitudinii în utilizarea alocațiilor financiare obținute din bugetul public național, în

gestionarea/utilizarea patrimoniului public, precum și pe cele privind conformarea la regulile aplicabile achizițiilor publice prevăzute de Legea nr. 131/2015 privind achizițiile publice;

c) întreprinderile de stat/municipale, societățile comerciale în al căror capital social statul deține o cotă-parte de cel puțin 25 la sută, precum și persoanele afiliate acestora – pe aspecte ale gestionării/utilizării resurselor financiare și/sau patrimoniului public ale entităților specificate la lit. a);

d) alte persoane fizice și juridice – pe aspecte ale gestionării și utilizării resurselor financiare și ale administrării patrimoniului public al entităților specificate la lit. a) și c).

(4) Inspectarea financiară se inițiază:

a) la solicitarea Prim-ministrului;

b) de către ministrul finanțelor, care, prin intermediul autorității administrative responsabile din subordinea Ministerului Finanțelor, planifică inspectări financiare în funcție de riscurile evaluate, aferente activităților procesului bugetar și subiectelor menționate la alin. (3).

[Art.78 în redacția LP295 din 21.12.17, MO7-17/12.01.18 art.58; în vigoare 12.01.18]

[Art.78 modificat prin LP242 din 29.12.15, MO20-24/29.01.16 art.48]

Articolul 79. Auditul public extern

Modul de formare, gestionare și utilizare a resurselor bugetului public național, precum și de administrare a patrimoniului public, se supune auditului public extern în conformitate cu legislația.

Capitolul VII

RESTRICȚII, PENALITĂȚI ȘI RĂSPUNDEREA JURIDICĂ

Articolul 80. Restricții și penalități

(1) Se interzice dezafectarea incontestabilă a mijloacelor bănești din conturile bancare ale Trezoreriei de Stat și ale trezoreriilor regionale ale Ministerului Finanțelor, cu excepția executării ordinelor incaso ale organelor abilitate cu dreptul de executare silită, de suspendare a operațiunilor în conturile bancare ale contribuabilului și de sechestrare sau de percepere, în mod incontestabil, a mijloacelor bănești din conturile bancare și/sau trezoreriale.

[Art.80 al.(1) modificat prin LP147 din 20.07.18, MO309-320/17.08.18 art.484]

(2) De la persoanele fizice și juridice care au primit din partea autorităților/instituțiilor bugetare mijloace financiare sub formă de plată prealabilă, inclusiv pentru mărfuri și servicii (cu excepția lucrărilor de construcție, de reparație capitală și de achiziționare a rachetelor antigrindină), pentru perioada care depășește termenul prevăzut de contract, se percepe la bugetul respectiv o sumă calculată în funcție de rata de bază aplicată de Banca Națională a Moldovei la principalele operațiuni de politică monetară pe termen scurt. Termenul stipulat de contract pentru onorarea obligațiilor persoanelor fizice sau juridice față de autoritatea/instituția bugetară nu poate depăși 30 de zile de la data primirii mijloacelor financiare la contul de decontare. Concomitent, la buget se percep și mijloacele financiare neutilizate (datoria debitoare) la momentul controlului.

[Art.80 al.(2) declarat neconstituțional prin HCC10 din 16.03.17, MO119-126/14.04.17 art.48; în vigoare 16.03.17]

(3) Se interzice dezafectarea de la buget a mijloacelor pentru acordare de împrumuturi persoanelor fizice și juridice. Excepție fac împrumuturile acordate Fondului de garantare a depozitelor în sistemul bancar și resursele recreditate în condițiile Legii cu privire la datoria sectorului public, garanțiile de stat și recreditarea de stat, precum și cele destinate acordării de credite fără dobândă concurenților electorali.

[Art.80 al.(3) modificat prin LP227 din 01.11.18, MO441-447/30.11.18 art.703]

[Art.80 al.(3) modificat prin LP242 din 29.12.15, MO20-24/29.01.16 art.48]

(4) În caz de nerambursare la scadență a împrumuturilor recreditate din surse interne și externe prin intermediul Ministerului Finanțelor, a dobânzilor și a altor plăți aferente, precum și a mijloacelor dezafectate de la bugetul de stat pentru stingerea împrumuturilor acordate cu garanție de stat, organele abilitate cu dreptul de executare silită, de suspendare a operațiunilor în conturile bancare ale contribuabilului și de sechestrare sau de percepere, în mod incontestabil, a mijloacelor bănești din conturile bancare și/sau trezoreriale vor percepe în mod prioritar și incontestabil, de la bugetele respective și de la persoanele care au beneficiat de împrumuturi recreditate și împrumuturi acordate cu garanție de stat, sumele nerambursate.

(5) Stingerea datoriilor expirate aferente împrumuturilor acordate și/sau recreditate de Ministerul

Finanțelor, precum și a împrumuturilor achitate din contul bugetului de stat conform garanției de stat, se va efectua în următoarea succesiune: penalitatea, dobânda și alte plăți, suma principală a împrumutului.

[Art.80 al.(5) modificat prin LP147 din 20.07.18, MO309-320/17.08.18 art.484]

(6) Mijloacele bugetare, inclusiv cele exprimate prin bunuri materiale, utilizate de către autoritățile/instituțiile bugetare, contrar prevederilor actelor normative, pentru acordare de împrumut sau de ajutor financiar persoanelor fizice și juridice se percep integral de la acestea și se varsă la bugetul respectiv fără a fi restabilite ulterior pe conturile creditorilor. Pentru întreaga perioadă de utilizare a acestor mijloace, de la persoanele menționate se percepe la bugetul respectiv o sumă calculată în funcție de rata de bază aplicată de Banca Națională a Moldovei la principalele operațiuni de politică monetară pe termen scurt.

(7) Sancțiunile specificate la alin. (2) și (6) se aplică de către Inspekția financiară în baza rezultatelor inspekțiilor efectuate.

(8) Pentru neplata în termenele stabilite de actele normative a plăților la bugetele componente ale bugetului public național se aplică majorări de întârziere în mărimea și în modul stabilit de Codul fiscal și de alte acte legislative.

(9) Pentru autoritățile/instituțiile bugetare și alți beneficiari de mijloace bugetare care nu au prezentat la timp rapoartele privind utilizarea mijloacelor alocate, nu au înlăturat în termenele stabilite încălcările și neajunsurile depistate, precum și nu au prezentat alte rapoarte/documente/informații solicitate, Ministerul Finanțelor suspendă temporar finanțarea de la bugetul de stat a autorităților/instituțiilor bugetare și a altor beneficiari de mijloace bugetare.

[Art.80 al.(9) introdus prin LP147 din 20.07.18, MO309-320/17.08.18 art.484]

Articolul 81. Formele de răspundere juridică

Încălcarea prevederilor prezentei legi atrage răspundere disciplinară, civilă, contravențională sau penală în conformitate cu legislația în vigoare.

Capitolul VIII

DISPOZIȚII FINALE ȘI TRANZITORII

Articolul 82. Intrarea în vigoare și abrogările

(1) Prezenta lege intră în vigoare la 1 ianuarie 2015, cu excepția art.10, art.15-17, art.18 lit.b) și d), art.19 lit.d), f) și g), art.20 alin.(1) lit.b), c) și k), art.21 alin.(1) lit.j), art.24 alin.(1) lit.e) și g), art.29-30, art.36, art.37, art.47 alin.(1) lit.a)-c), art.48, art.49, art.54 alin.(4), art.59 - 61, art.64, art.67-69, art.70 alin.(3), art.72 alin.(4), art.74-76, art.81, care se pun în aplicare de la 1 ianuarie 2016.

(2) Începând cu 1 ianuarie 2015 se abrogă art.1-5, art.8, art.13, art.13¹-13², art.13⁴-13⁶, art.15-16, art.19-22, art.24-35, art.37, art.39, art.44-48, art.50-53, art.55 din Legea nr.847-XIII din 24 mai 1996 privind sistemul bugetar și procesul bugetar, cu modificările și completările ulterioare (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2005, ediție specială).

(3) Începând cu 1 ianuarie 2016 se abrogă:

Legea nr. 847-XIII din 24 mai 1996 privind sistemul bugetar și procesul bugetar (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2005, ediție specială);

Legea nr. 1228-XIII din 27 iunie 1997 despre Regulamentul privind utilizarea mijloacelor fondului de rezervă al Guvernului (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 1997, nr. 57-58, art. 511);

art. X din Legea nr. 1440-XV din 8 noiembrie 2002 pentru modificarea și completarea unor acte legislative (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2002, nr. 178-181, art. 1354);

art. IX din Legea nr. 430-XV din 31 octombrie 2003 pentru modificarea și completarea unor acte normative (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2003, nr. 239-242, art. 956);

art. XXIII din Legea nr. 154-XVI din 21 iulie 2005 pentru modificarea și completarea unor acte legislative (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2005, nr. 126-128, art. 611);

art. IV din Legea nr. 335-XVI din 16 decembrie 2005 pentru modificarea și completarea unor acte legislative (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2006, nr. 1-4, art. 22);

art. XVI și art. XXIV din Legea nr. 268-XVI din 28 iulie 2006 pentru modificarea și completarea unor acte legislative (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2006, nr. 142-145, art. 702);

art. IV din Legea nr. 231-XVI din 2 noiembrie 2007 pentru modificarea și completarea unor acte legislative (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2007, nr. 180-183, art. 693);

art. IV din Legea nr. 107-XVI din 16 mai 2008 cu privire la modificarea și completarea unor acte

legislative (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2008, nr. 107–109, art. 417);

art. II din Legea nr. 172-XVI din 10 iulie 2008 pentru modificarea și completarea unor acte legislative (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2008, nr.134-137, art.543);

art. X și art. XV din Legea nr. 108-XVIII din 17 decembrie 2009 pentru modificarea și completarea unor acte legislative (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2009, nr. 193–196, art. 609);

art. III din Legea nr. 63 din 23 aprilie 2010 pentru modificarea unor acte legislative (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2010, nr. 75–77, art. 213);

art. III din Legea nr. 72 din 4 mai 2010 pentru modificarea și completarea unor acte legislative (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2010, nr. 94–97, art. 270);

art. IX din Legea nr. 48 din 26 martie 2011 pentru modificarea și completarea unor acte legislative (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2011, nr. 53, art. 114);

Legea nr. 167 din 22 iulie 2011 pentru modificarea articolului 55 din Legea nr. 847-XIII din 24 mai 1996 privind sistemul bugetar și procesul bugetar (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2011, nr. 131–133, art. 417);

art. IV din Legea nr. 267 din 23 decembrie 2011 privind modificarea și completarea unor acte legislative (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2012, nr. 13–14, art. 32);

art. VIII din Legea nr. 178 din 11 iulie 2012 pentru modificarea și completarea unor acte legislative (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2012, nr. 190–192, art. 644);

art. II din Legea nr. 241 din 2 noiembrie 2012 pentru modificarea unor acte legislative (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2012, nr. 242–244, art. 777).

Articolul 83. Prevederi tranzitorii

(1) Implementarea bugetării bazate pe performanță de către autoritățile administrației publice locale se efectuează pe etape, în conformitate cu planul de activitate a Guvernului.

(2) În anul 2015, articolele 8, 11, 27, 42, 43, 44, se pun în aplicare doar în scopuri de elaborare a bugetului.

Articolul 84. Prioritatea legii

Actele normative în vigoare se aplică în măsura în care nu contravin prevederilor prezentei legi.

Articolul 85. Ajustarea legislației în conformitate

cu prezenta lege

Guvernul, în termen de un an de la data publicării prezentei legi:

a) va prezenta Parlamentului propuneri pentru aducerea actelor legislative în vigoare în concordanță cu prezenta lege;

b) va aduce actele sale normative în concordanță cu prezenta lege;

c) va asigura elaborarea și aprobarea actelor normative pentru implementarea prezentei legi.

PREȘEDINTELE PARLAMENTULUI

Igor CORMAN

Nr. 181. Chișinău, 25 iulie 2014.